

15 - 23 september 2012, Zuid-Limburg

Economische impact,
beleving onder lokale bevolking
en promotionele waarde

Evaluatie

WK Wielrennen 2012

Opdrachtgever:
Provincie Limburg

Onderzoekers:
Zuyd Hogeschool | NHTV | Mulier Instituut

Samenvatting

Het WK wielrennen was goed voor ruim 130.000 bezoekers die gezamenlijk ruim 390.000 bezoeken aan het evenement brachten. Bijna negen van de tien bezoekers hadden de Nederlandse nationaliteit en zeven van de tien waren mannen. Ongeveer acht van de tien bezoekers waren sporters, veelal beoefenaars van een tak van de wielersport. De VIP's, waaronder genodigden van de UCI en het LOC, zijn hierbij niet meegeteld. Dat aantal betrof ruim 14.000 personen. Verder waren er 4.600 renners, begeleiders en officials, 860 technici, 1.250 mediaprofessionals en 1.000 vrijwilligers bij het evenement betrokken. Deze aantallen hebben betrekking op de topsportevenementen van het WK (wegwedstrijden en tijdritten). De economische impact verwijst naar de uitgaven van bezoekers, de organiserende stichting, technici, media en deelnemers (inclusief begeleiders) tijdens het evenement in Zuid-Limburg die zonder het evenement niet gedaan zouden zijn (additionele uitgaven). Dit betreft een bedrag van 28.793.000 euro, waarvan bijna de helft het gevolg is van bestedingen van bezoekers. Dit bedrag kan worden beschouwd als een bovengrens, omdat eventuele verdringingseffecten niet zijn verrekend. Door het bezoek aan het WK wielrennen bleek twintig procent van de niet-sporters (enigszins) aangemoedigd om te gaan sporten. De bezoekers van het WK wielrennen 2012 beoordelen het evenement met een gemiddeld rapportcijfer van 8,0. Dit oordeel is in vergelijking met andere recent in Nederland georganiseerde grote wielerevenementen, waaronder de start van de Vuelta a España en de start van de Giro d'Italia, hoog. Als september 2011 wordt vergeleken met september 2012 dan wordt duidelijk dat de ontwikkeling van het aantal (overnachtingen van) buitenlandse gasten in logiesaccommodaties in Limburg positiever is geweest dan de nationale ontwikkeling. Het is waarschijnlijk dat het WK wielrennen hieraan een bijdrage geleverd heeft.

De mediawaarde van de gemeten Nederlandse media bedroeg 22,5 miljoen euro. Gezien de afbakening van het onderzoek zijn er keuzes gemaakt betreffende de te meten media. Voor het onderzoek onder de printmedia is gekozen voor zeven nationale en vier regionale kranten (waaronder de twee kranten uitgegeven door Mediagroep Limburg). Huis-aan-huisbladen en artikelen uit tijdschriften zijn niet in het onderzoek meegenomen. Het bereik van de kranten is 141 miljoen, met een bijbehorende mediawaarde van 4,9 miljoen euro.

De TV-aandacht die het WK wielrennen in Nederland heeft genoten bedraagt vijftig uur. Voor het onderzoek zijn zenders en omroepen geselecteerd die nieuws en sportuitzendingen verzorgen. Het bereik van de TV-uitingen is 49 miljoen, met een bijbehorende mediawaarde van 16,8 miljoen euro. De internationale TV-aandacht was groot: in 22 landen hebben er uitzendingen plaatsgevonden die samen goed waren voor ruim 459 uren uitzendtijd. Het aantal kijkers (cumulatief) heeft wereldwijd ruim 176 miljoen bedragen.

Het evenement was goed voor twintig uur aandacht op de Nederlandse radio. Voor het onderzoek zijn twee zenders geselecteerd, Radio 1 (de zender waarop de NOS haar sportuitzendingen verzorgt) en L1 Radio, (de regionale zender uit Limburg). De radiozendtijd vertegenwoordigt een waarde van ruim 800.000 euro.

Wereldwijd zijn in september 2012 ruim 16.000 artikelen over het WK wielrennen verschenen op buitenlandse online nieuwssites. Van de geanalyseerde 2.200 artikelen op Nederlandse online nieuwssites bleek de toon overwegend positief.

Er hebben 107 side events plaatsgevonden, op het gebied van breedtesport, cultuur en (top)sport. Naast de side events zijn activiteiten ondersteund in het kader van de Wieler Impuls regeling. Vanuit dit initiatief hebben 63 activiteiten plaatsgevonden waaraan 44.000 mensen deelnamen. Het aantal bezoekers bij deze activiteiten bedroeg ruim 134.000.

De lokale bevolking – inwoners van de partnergemeenten – geeft het evenement een gemiddeld rapportcijfer van 7,0. Bewoners die het evenement ook bezocht hebben, kwamen uit op een oordeel van gemiddeld 7,8. In het kader van het onderling verbindende effect dat sportevenementen kunnen hebben, is bekeken in welke mate er sprake is van draagvlak voor topsportevenementen in het algemeen. Bijna zeven op de tien inwoners vindt het terecht dat topsportevenementen in de regio georganiseerd worden. Twee derde van de inwoners is trots op het feit dat het WK wielrennen in hun woonplaats heeft plaatsgevonden. Verder is gebleken dat bijna twee derde vindt dat het evenement een grote aanwinst voor de regio is en nog geen één op de tien van de inwoners heeft zich gestoord aan het evenement. Circa zeven van de tien inwoners vindt de positieve effecten van het evenement belangrijk, terwijl ruim de helft de negatieve effecten acceptabel vindt. Deze cijfers zijn positiever dan bij andere in Nederland georganiseerde (eenmalige) grote wielerevenementen, waaronder de start van de Tour de France in Rotterdam (2010) en de start van de Giro d'Italia in Amsterdam (2010).

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding.....	5
1.1 WK wielrennen 2012.....	5
1.2 Leeswijzer.....	5
2. Economische impact	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Methoden.....	6
2.3 Definities	7
2.4 Bezoekerskenmerken.....	8
2.5 Bezoekers en economische impact.....	17
2.6 Conclusie	23
3. Mediawaarde.....	24
3.1 Inleiding	24
3.2 Methoden.....	24
3.3 Kranten.....	25
3.4 Televisie.....	27
3.5 Radio	30
3.6 Overige media	32
3.7 Conclusie	37
4. Side events.....	38
4.1 Inleiding	38
4.2 Evenementen naar thema	38
4.3 Conclusie	40
5. Beleving inwoners Zuid-Limburg.....	41
5.1 Inleiding	41
5.2 Methoden.....	41
5.3 Demografische gegevens.....	42
5.4 Belevingswaarde van het evenement	44
5.5 Draagvlak en commitment	47
5.6 Floriade en Maastricht.....	51
5.7 Conclusie	52

6. Conclusie	53
Bijlagen: 3.....	55
Bijlage 1: Economische impact.....	55
Bijlage 1a: vragenlijst.....	55
Bijlage 1b: Achtergronden bezoekersinterviews.....	61
Bijlage 1c: bezoekerstellingen	62
Bijlage 1d: Major Sporting Event Tourism Flow Model.....	64
Bijlage 2: Promotionele (media) waarde.....	65
Achtergronden mediumbereik/mediawaarde	65
Bijlage 3: Beleving.....	67
De vragenlijst voor de beleving van inwoners.....	67

1. Inleiding

1.1 WK wielrennen 2012

Tussen 15 en 23 september 2012 stond Limburg in het teken van topwielrennen. Voor de zesde maal in 75 jaar tijd werd de organisatie van het prestigieuze WK wielrennen door de UCI aan de zuidelijke Nederlandse provincie gegund. Het WK van 2012 was vernieuwend, omdat in de geschiedenis van het WK niet eerder zoveel partnergemeenten (Heerlen, Landgraaf, Maastricht, Eijsden-Margraten, Sittard-Geleen en Valkenburg) bij een WK betrokken waren. Bovendien had Limburg de primeur van de ploegentijdrit voor merkenteams.

Wielrennen en Limburg worden niet zelden in één adem genoemd. Van oudsher is Limburg innig verbonden met de wielersport. De Limburgse heuvels oefenen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op grote groepen fietsliefhebbers. Sommigen zijn van mening dat de eerste wielerkopers in Nederland (in 1869) in de zuidelijke provincie plaatsvond. De organisatie van het WK wielrennen 2012 past goed in de ambities die Limburg heeft om zich als fietsprovincie nadrukkelijker op de kaart te zetten, zoals opgetekend in het Limburgs Wielplan.

Het WK wielrennen was nauw verweven met tal van andere kleine en grote activiteiten in de regio. Voorbeelden hiervan zijn breedtesportevenementen als het Bike & Fun Event, Start 2 bike, WK 2012 Kids estafette en een WK 2012 toertocht voor recreanten. Er was ook een wielerbeurs en een UCI-conferentie. Maar het WK-programma reikte verder dan sport, er was bijvoorbeeld ook een cultureel programma met onder andere exposities, theater en dans.

De provincie Limburg heeft aan Zuyd Hogeschool gevraagd om onderzoek te doen naar de effecten van het WK wielrennen 2012. Zuyd Hogeschool heeft op haar beurt de opdracht gedeeld met NHTV internationaal hoger onderwijs Breda (hierna te noemen NHTV) en het Mulier Instituut. Zuyd Hogeschool was verantwoordelijk voor het onderzoek naar de mediawaarde en de gegevens over de side events. Ook heeft zij het veldwerk onder bezoekers en de bijbehorende gegevensverwerking voor haar rekening genomen. NHTV heeft gefocust op onderzoek onder lokale inwoners. Het Mulier Instituut heeft analyses op de data van het bezoekersonderzoek uitgevoerd en mede op basis daarvan de economische impact vastgesteld.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de economische impact van het WK wielrennen centraal. De mediawaarde komt aan bod in hoofdstuk 3. Vervolgens biedt hoofdstuk 4 een beeld van de georganiseerde side-events. In hoofdstuk 5 is verwoord hoe de inwoners van Zuid-Limburg het WK wielrennen ervaren hebben. Tenslotte is in hoofdstuk 6 de conclusie verwoord.

2. Economische impact

Paul Hover en Sven Bakker (Mulier Instituut)

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het aantal bezoekers dat het WK bezocht. Ook wordt geschetst wat de economische impact van het WK wielrennen 2012 op korte termijn is, gebaseerd op additionele uitgaven van bezoekers, deelnemers, technici, media en de organiserende stichting. Het profiel van de bezoekers en de beoordeling van het evenement passeren eveneens de revue. Daarnaast wordt beschreven welk aandeel van de bezoekers van het WK wielrennen deelgenomen heeft aan breedtesportevenementen en in welke mate het evenement bezoekers heeft aangespoord om zelf (meer) te gaan sporten. Tot slot is geanalyseerd hoe het aantal (overnachtingen van) gasten in verblijfsaccommodaties in Limburg tussen september 2011 en september 2012 zich verhoudt tot het nationaal beeld.

2.2 Methoden

Voor dit onderzoek zijn verschillende methoden ingezet: interviews met bezoekers, bezoekerstellingen en een interview met de Stichting WK wielrennen Limburg 2012.

Gestructureerde interviews met bezoekers

Ten behoeve van dit onderzoek heeft uitgebreid veldwerk plaatsgevonden. Studenten van Zuyd Hogeschool hebben bezoekers op zeven verschillende dagen face-to-face geïnterviewd. Dit heeft geresulteerd in 2.045 respondenten. De verdeling van respondenten over interviewdagen is te vinden in bijlage 1b. Vragenlijsten waren er in vier talen (Nederlands, Engels, Duits en Frans). Bij het veldwerk zijn de studenten intensief begeleid door docenten en zijn gebriefd door onderzoekers van NHTV en het Mulier Instituut. Data-entry is eveneens door Zuyd Hogeschool verzorgd. Het Mulier Instituut was verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole van de dataset en de analyses. Voor de vragenlijst, zie bijlage 1a. De onderzoeksrichtlijnen die worden aanbevolen door de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) vormden het uitgangspunt voor deze studie.¹ Zoals gebruikelijk bij de WESP heeft er een peer-review plaatsgevonden, welke met succes is afgerond.²

Bij het bezoekersonderzoek was er sprake van een steekproef. Dit betekent dat de resultaten niet honderd procent nauwkeurig zijn. De marge rond de uitkomsten is afhankelijk van het aantal respondenten en de mate van uniformiteit van de antwoorden. Bij een steekproefomvang van 2.045 respondenten (steekproefgrootte van alle interviewdagen tezamen) geldt bij een 95 procent-

¹ Zie www.evenementenevaluatie.nl. Namens het Mulier Instituut is Paul Hover actief in deze werkgroep.

² Met dank aan Willem de Boer (sporteconoom aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen).

betrouwbaarheidseis een maximale eenzijdige marge van 2,2 procent. Dit betekent bijvoorbeeld dat als vijftig procent van de respondenten aangeeft tevreden te zijn over het WK, het werkelijke percentage, in negentien van de twintig gevallen (in het theoretische geval van herhaling van het onderzoek), tussen 52,2 en 47,8 procent ligt. Bij resultaten lager of hoger dan vijftig procent is de afwijking kleiner.

Bezoekerstellingen

De studenten hebben op alle dagen van het WK-programma op meerdere locaties bezoekerstellingen verzorgd. Samen met het Mulier Instituut zijn deze tellingen verwerkt in een model om te komen tot een geschat aantal bezoeken. Voor een nadere omschrijving van de methode, zie bijlage 1C.

Interview Stichting WK wielrennen Limburg 2012

Met de Stichting WK wielrennen Limburg 2012 is in een persoonlijk overleg gesproken over de inkomsten en uitgaven van de organiserende stichting. Speciale aandacht ging uit naar de spreiding van de inkomsten en uitgaven naar regio.

2.3 Definities

Bij de interpretatie van de resultaten is het van belang kennis te nemen van de onderstaande definities. Uitgangspunten van economische impactstudies kunnen verschillen, waardoor de resultaten van verschillende studies niet zonder meer vergeleken kunnen worden. Dat betekent ook dat de uitkomsten van voorliggend onderzoek niet zonder meer vergeleken kunnen worden met de impactstudie van het WK wielrennen in Kopenhagen in 2011.

Economische impact

De economische impact verwijst naar de uitgaven van bezoekers, organiserende stichting, technici, media en deelnemers (inclusief begeleiders) tijdens het evenement in Zuid-Limburg die zonder het evenement niet gedaan zouden zijn (deze uitgaven worden aangeduid als 'additionele uitgaven'). Uitgaven van overheden zijn in de regel niet additioneel omdat deze middelen op een ander moment ten goede komen aan de betreffende regio (het is een verschuiving van uitgaven in de tijd). Het betreft de directe bestedingen. Conform de WESP-richtlijn voor economische impact waren mogelijke crowding out-effecten (WK-bezoekers verdringen andere toeristen) geen onderwerp van studie. Ook de (positieve) effecten ten aanzien van regio marketing zijn niet verdisconteerd.

Additionele bezoekers

Bij het onderzoek zijn additionele bezoekers op de volgende wijze onderscheiden van niet-additionele bezoekers. In de analysefase zijn de respondenten eerst verdeeld in twee groepen: woonachtig in Zuid-Limburg en niet woonachtig in Zuid-Limburg.

Inwoners van Zuid-Limburg zijn als additioneel aangemerkt als zij op de volgende vraag ‘waarschijnlijk wel’ hebben geantwoord: “Stel dat dit evenement niet in Zuid-Limburg, maar elders in Nederland had plaatsgevonden, was u dan daarheen gegaan voor dit evenement?”. De inwoners van Zuid-Limburg die een ander antwoord gaven zijn als niet-additioneel beschouwd. De overige respondenten (Nederlanders die niet in Zuid-Limburg wonen en buitenlandse bezoekers) zijn als additioneel aangemerkt als zij de volgende vraag ‘waarschijnlijk niet’ hebben geantwoord: “Als het WK wielrennen niet had plaatsgevonden in Zuid-Limburg, was u dan vandaag toch in Zuid-Limburg geweest?”. De respondenten uit deze groep die een ander antwoord gaven zijn als niet-additioneel gezien. Voor andere groepen personen (o.a. pers, technici) is ingeschat in hoeverre deze groep als additioneel kan worden beschouwd.

WK wielrennen 2012

Met het WK wielrennen worden in dit onderzoek – tenzij anders vermeld – de gezamenlijke topsporevenementen bedoeld: de tijdritten en de wegwedstrijden van alle categorieën. Deze wedstrijden vonden plaats op 16, 17, 18, 19, 21, 22 en 23 september 2012. Op al deze dagen zijn er bezoekers geïnterviewd. Dit betekent onder andere dat de openingsmanifestatie op 15 september en de wedstrijdtraining en conferentie op 20 september buiten beschouwing zijn gelaten.

Geografische afbakening

De economische impact van een evenement wordt sterk beïnvloed door het geografisch gebied dat bij het onderzoek centraal staat. De economische impact van het WK is voor Valkenburg dus (veel) anders dan voor Zuid-Limburg en Limburg. In overleg met de opdrachtgever is gekozen voor de regio Zuid-Limburg. Zuid-Limburg is in dit onderzoek gedefinieerd als de gemeente Sittard-Geleen en alle gemeenten die hier zuidelijk van liggen, te weten Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal (dit is eveneens het COROP-gebied Zuid-Limburg).

2.4 Bezoekerskenmerken

Basiskkenmerken

Bijna negen op de tien bezoekers had de Nederlandse nationaliteit (86%). Van alle bezoekers was 47 procent woonachtig in Zuid-Limburg. De buitenlanders bestonden met name uit Belgen (9% van de bezoekers) en Duitsers (3% van de bezoekers).

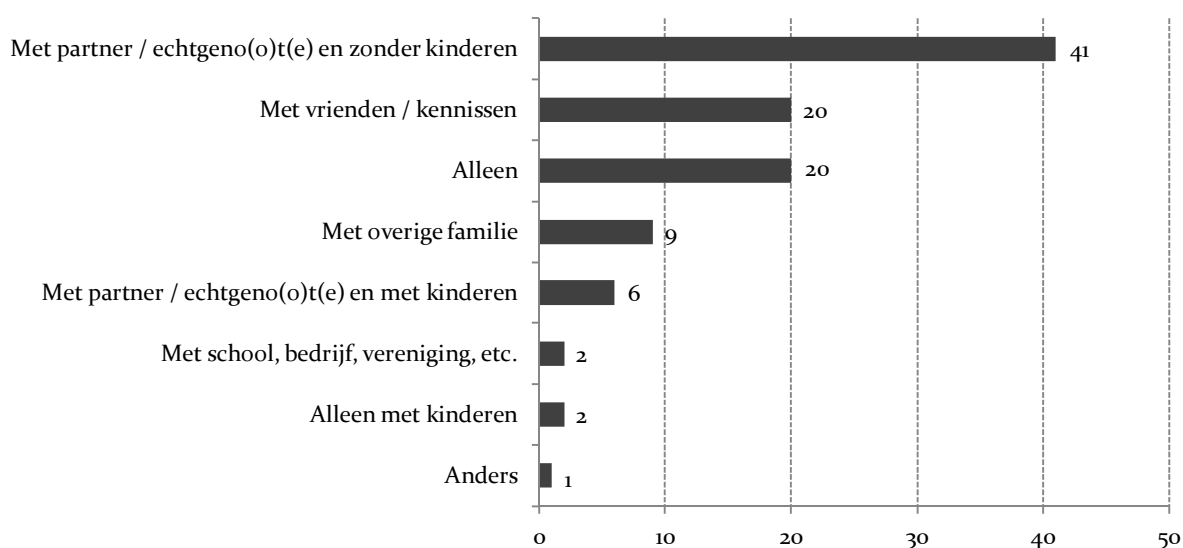
Zeventig procent van de bezoekers van het WK was man. De bezoekers waren gemiddeld 53 jaar oud. Ruim vier op de tien bezoekers was afkomstig uit de leeftijdsklasse 51-65 jaar.³ 43 procent had een opleiding van minimaal HBO-niveau afgerond. 94 procent was bezoeker op eigen initiatief, de rest betrof personen die door een sponsor of door de organisatie uitgenodigd waren.

³ 16% was 18-35 jaar, 22% 36-50 jaar, 41% 51-65 jaar en 21% ouder dan 65 jaar.

Gezelschap

Iets meer dan tweevijfde van de bezoekers was aanwezig met een partner/echtgeno(o)t(e) en zonder kinderen. Eenvijfde van de mensen bezocht het WK wielrennen alleen (figuur 2.1). Van de 6 procent die met partner en kinderen het WK bezocht, was het aantal kinderen dat bij het gezelschap hoorde gemiddeld 1,5. Van alle bezoekers bestond het gezelschap gemiddeld uit 3,5 personen.

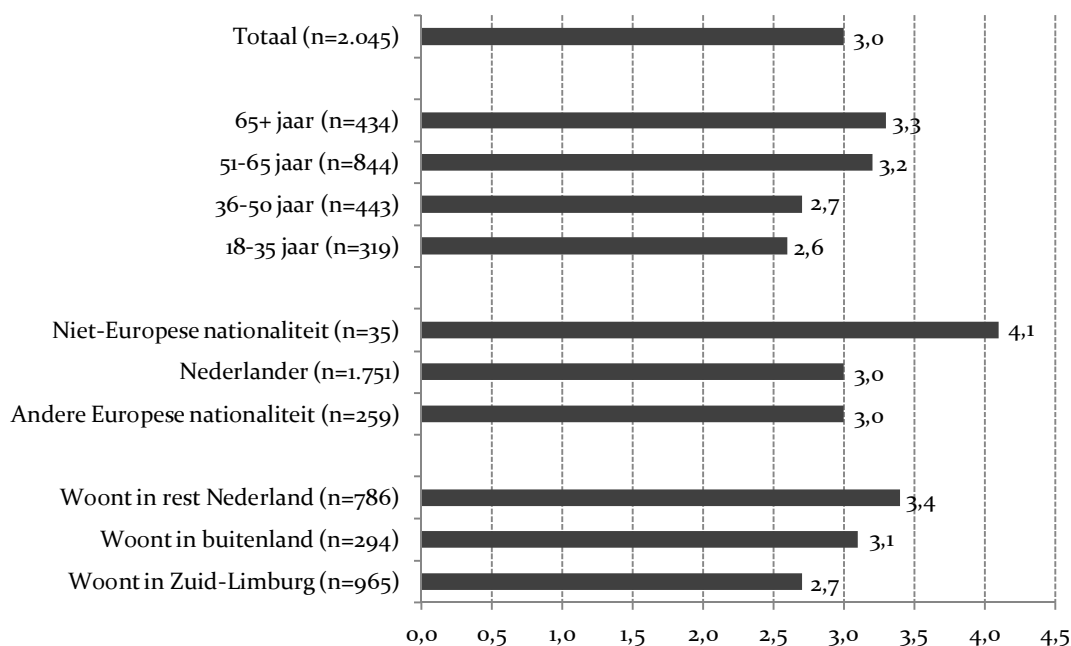
Figuur 2.1 Gezelschap bezoeker, in procenten (n=2.045)

Verblijfsduur

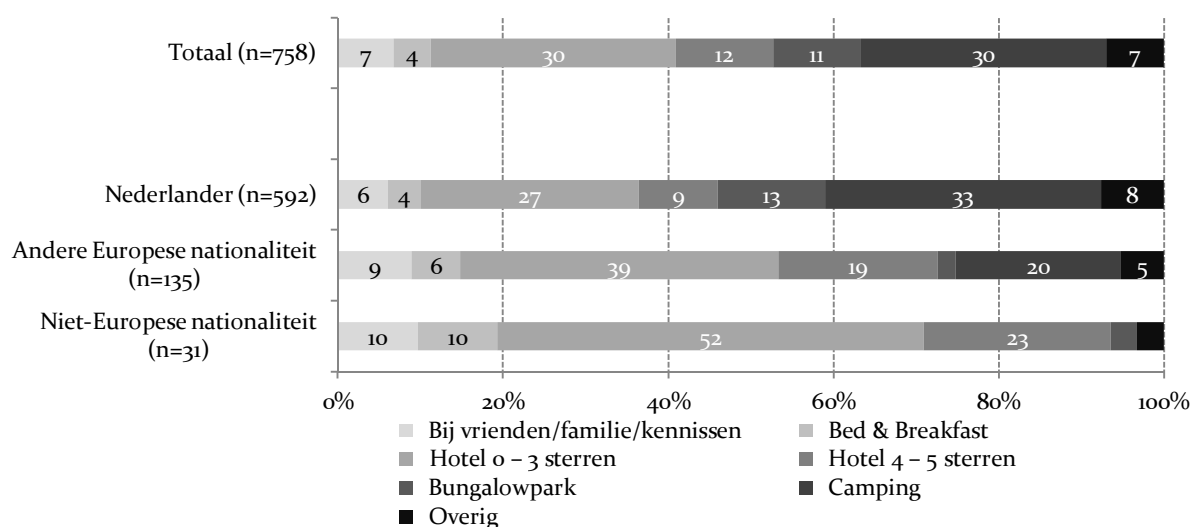
De bezoeker bezocht het WK wielrennen gemiddeld 3,0 dagen (figuur 2.2). Met het stijgen van de leeftijd, neemt de verblijfsduur toe. Ook op basis van herkomst ziet men verschillen. Bezoekers met een niet-Europese nationaliteit bezochten het WK gemiddeld 4,1 dagen. Dat is beduidend langer dan Nederlanders (3,0 dagen) en Europeanen van niet-Nederlandse komaf (eveneens 3,0 dagen).

Figuur 2.2 Gemiddeld aantal bezoekdagen, naar leeftijd, nationaliteit en woonregio

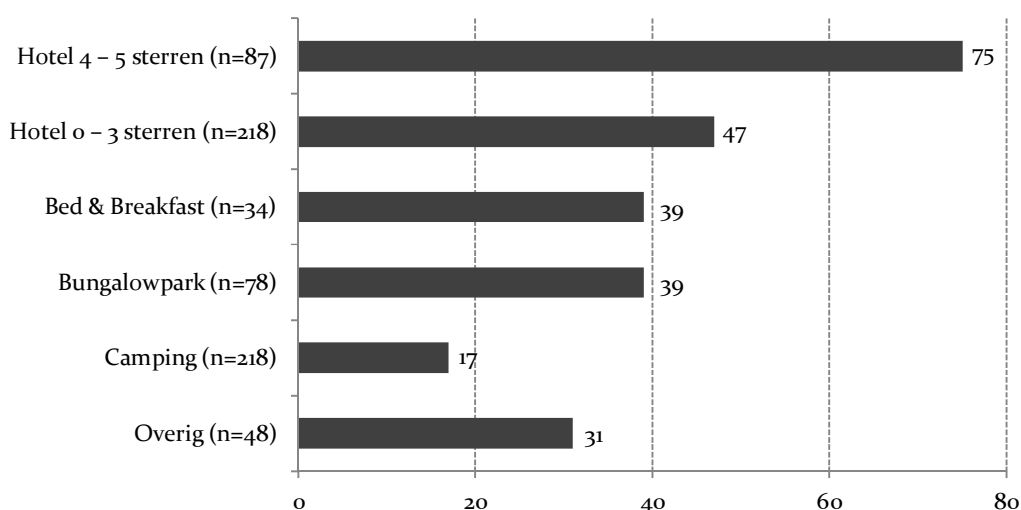
Van alle bezoekers heeft 37 procent niet op het eigen woonadres overnacht. Van deze ‘overnachters’ overnachtte vrijwel iedereen in Zuid-Limburg. De populairste overnachtingsmogelijkheden waren hotels (0-3 sterren) en campings (figuur 2.3). Buitenlandse bezoekers kozen ten opzichte van Nederlanders relatief vaak voor hotels met vier en vijf sterren.

Figuur 2.3 Verblijfsaccommodatie ‘overnachters’, naar nationaliteit, in procenten

De gemiddelde prijs voor een overnachting bedroeg 39 euro, met uiteraard verschillen per accommodatievorm (figuur 2.4).

Figuur 2.4 Gemiddelde prijs per persoon per nacht per overnachtingsmogelijkheid, in euro's

Breedtesportevenementen

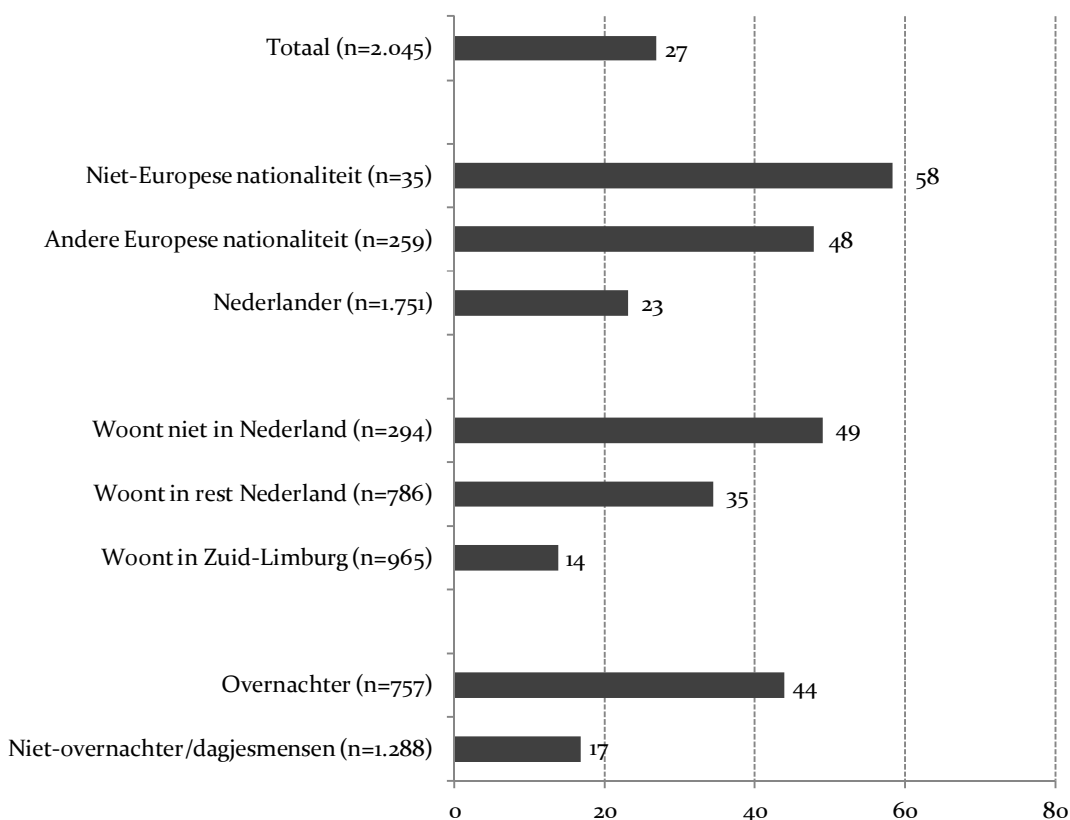
De breedtesportevenementen zijn in geringe mate bezocht door de bezoekers van het WK (WK Kids Estafette, WK Toertocht, Start 2 Bike of WK Bike & Fun Event). De deelname aan de WK Toertocht op zaterdag 15 september 2012 was het hoogst (4%).⁴

Uitgaven

De bezoekers van het WK wielrennen gaven in Limburg gemiddeld per dag per persoon 27 euro uit (exclusief kosten voor een overnachting) (figuur 2.5). Verschillen tussen bezoekers traden met name op tussen Nederlandse bezoekers (gemiddelde uitgaven van 23 euro), bezoekers met een andere Europese nationaliteit (48 euro) en bezoekers met een niet-Europese nationaliteit (58 euro). Overnachters spendeerden – los van de kosten voor een overnachting – meer dan niet-overnachters (gemiddeld 44 euro versus gemiddeld 17 euro).

⁴ Ofschoon dit percentage laag is, betreft het in absolute termen een hoog aantal.

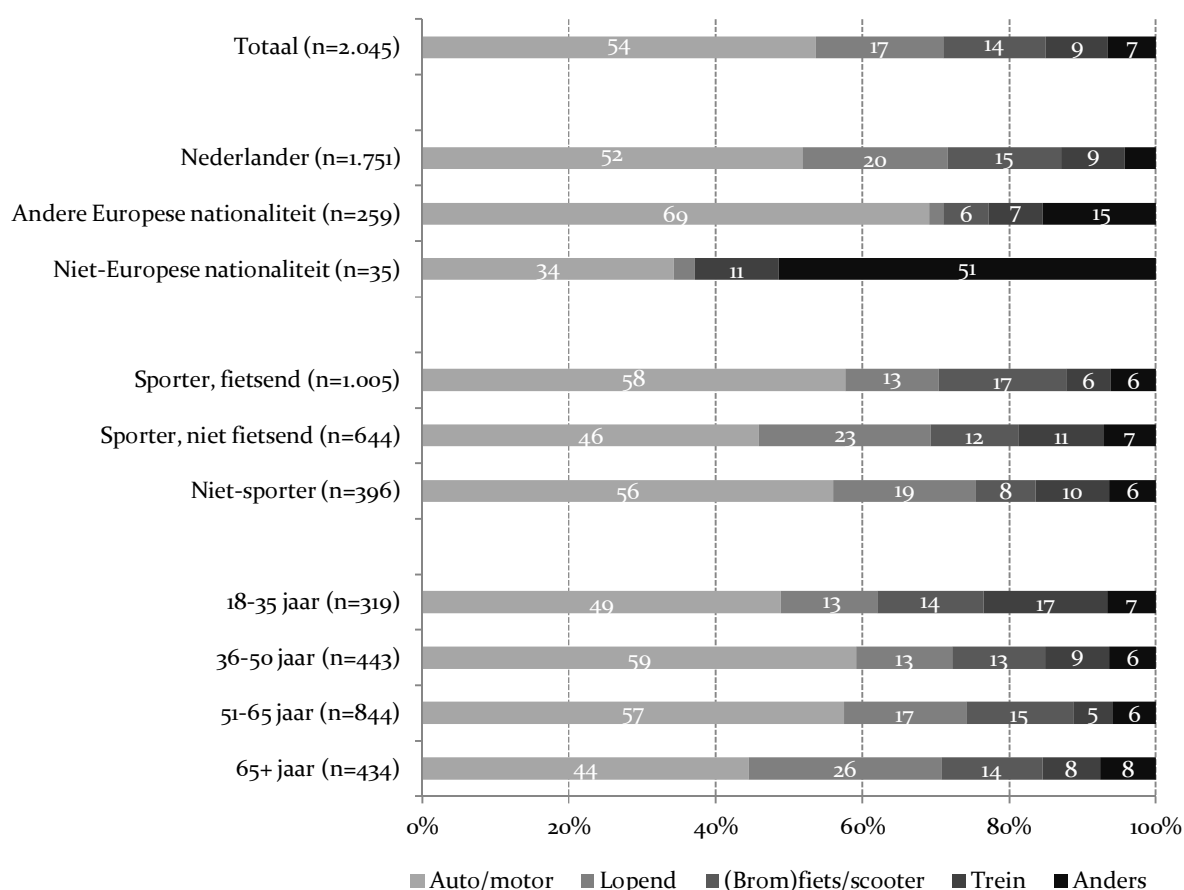
Figuur 2.5 Gemiddelde totale uitgaven per persoon per dag in Zuid-Limburg, in euro's, uitgesplitst naar nationaliteit, woonachtig in Zuid-Limburg en overnachtend

Vervoermiddel

Het merendeel van de bezoekers (54%) heeft met de auto of motor de langste afstand van het vaste woonadres naar de locatie van het WK wielrennen afgelegd (figuur 2.6). Daarnaast legde zeventien procent van de bezoekers de langste afstand van het vaste woonadres naar de locatie van het WK wielrennen lopend af, veertien procent deed dit met de (brom)fiets/scooter en negen procent pakte de trein. De overige zeven procent kwam met een ander vervoermiddel (o.a. vliegtuig).

Figuur 2.6 Vervoermiddel woonadres naar locatie uitgesplitst naar nationaliteit, sporter en leeftijd, in procenten

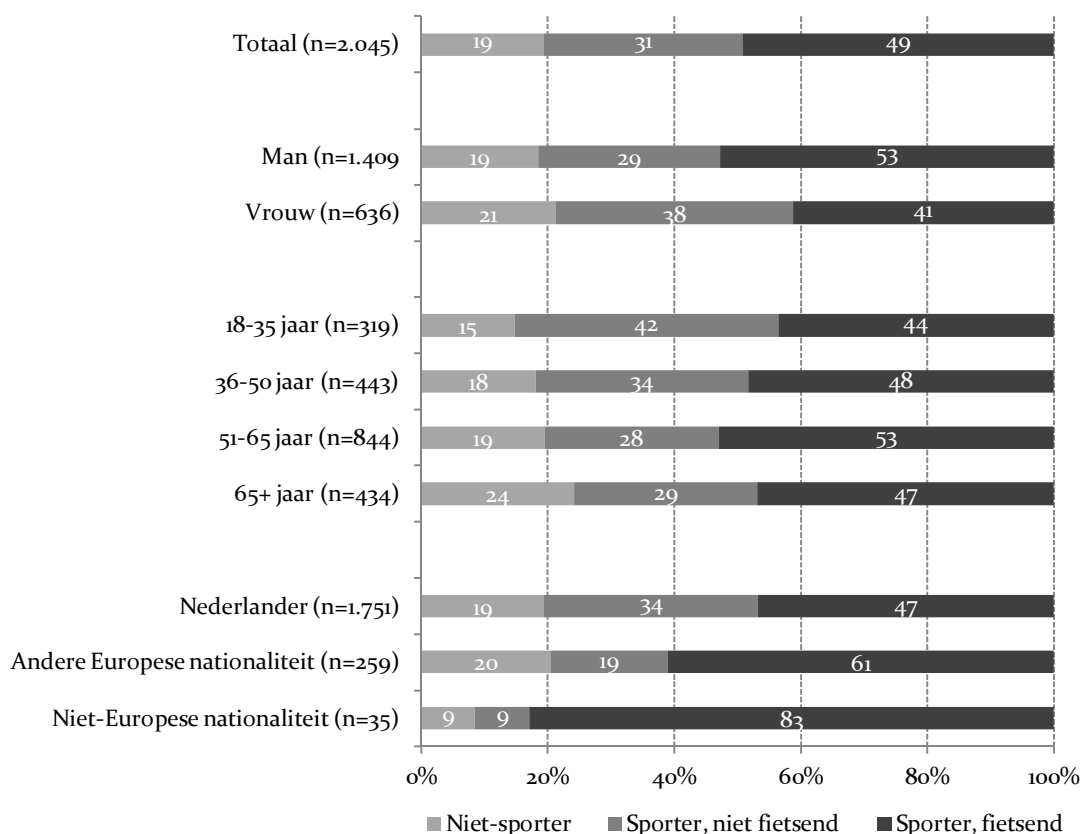
Sportgedrag

Ruim acht op de tien bezoekers van het WK kan beschouwd worden als sporter.⁵

Wielrenners/toerfietsers/mountainbikers zijn erg goed vertegenwoordigd: bijna de helft van alle bezoekers is fietser (figuur 2.7).

⁵ Voor sporters is een minimale sportfrequentie van twaalf keer per jaar gehanteerd (conform de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)).

Figuur 2.7 Niet-sportende, niet-fietsende en sportende en fietsende en sportende bezoekers uitgesplitst naar geslacht, leeftijd en nationaliteit, in procenten

Door het bezoek aan het WK wielrennen is twintig procent van de niet-sporters (enigszins) aangemoedigd om te gaan sporten.⁶ Aan sporters is gevraagd in welke mate zij door hun bezoek aan het WK (enigszins) aangemoedigd zijn om vaker te gaan sporten. Dat aandeel is onder sporters die niet fietsen ruim een op de tien (11%). Onder fietsers is dat percentage met veertien procent iets hoger. Hoewel empirisch bewijs ontbreekt, is het aannemelijk dat de breedtesportevenementen die aan het WK gelinkt waren een sterker sportstimulerend effect teweeg hebben gebracht.

⁶ De mate waarin topsportevenementen (niet-sportende) bezoekers kunnen aanzetten tot meer sporten en bewegen mag niet overschat worden, zie o.a. http://www.mulierinstituut.nl/actueel/nieuwsoverzicht/sportevenementen_veel-enthousiasme_betekenis-sportdeelname-overschat.html.

Beoordeling

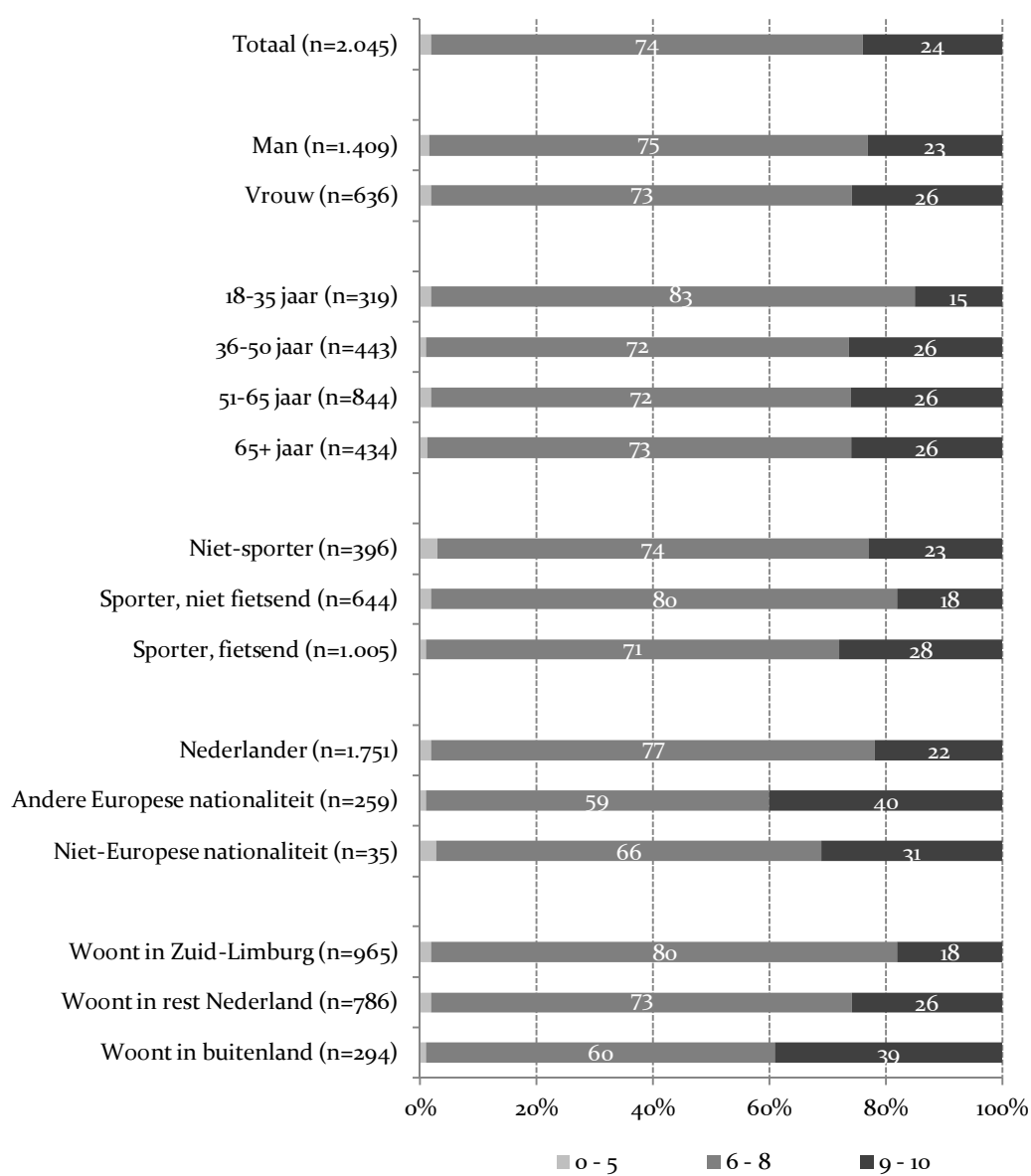
De bezoekers van het WK wielrennen 2012 beoordelen het evenement met een gemiddeld cijfer van 8,0.⁷ De bezoekers van de Tourstart in Rotterdam (2010) gaven het evenement ook een 8,0, de start van de Giro (2010) werd door bezoekers beoordeeld met een 7,8 en de start van de Vuelta in Drenthe (2009) met een 7,7.⁸ Het oordeel over het WK is in vergelijking met andere recent georganiseerde grote wielerevenementen in Nederland dus hoog.

Inwoners van Zuid-Limburg beoordeelden het WK enigszins lager dan bezoekers uit andere delen van Nederland en het buitenland, namelijk met een 7,8. Dat kan te maken hebben met het ervaren van overlast, bijvoorbeeld als gevolg van wegomleidingen. Buitenlandse bezoekers geven het hoogste cijfer: 8,3.

⁷ 2% van de bezoekers beoordeelde het WK met een cijfer van 0 tot en met 5, 76% beoordeelde het WK met een 6, 7 of 8 en 23% gaf een 9 of 10.

⁸ De vraagstelling verschilt een klein beetje per onderzoek, maar dit staat een vergelijking van de studies niet in de weg.

Figuur 2.8 Beoordelingscijfers in categorieën uitgesplitst naar geslacht, leeftijd, sporter, nationaliteit en woonachtig in Zuid-Limburg, in procenten

2.5 Bezoekers en economische impact

Bezoeken en bezoekers

Het WK wielrennen was goed voor 391.400 ‘reguliere’ bezoeken, exclusief VIP’s en genodigden UCI en LOC. Bezoekers hebben het WK gemiddeld 3,0 dagen bezocht (zie paragraaf 2.4). Op basis hiervan wordt het aantal unieke ‘reguliere’ bezoekers, exclusief VIP’s en genodigden UCI en LOC, op 130.450 geschat. Van deze unieke bezoekers bleek twaalf procent niet specifiek voor het WK aanwezig te zijn; die personen waren aanwezig, maar hadden andere interesses, zoals wandelen of winkelen.

Naast de ‘reguliere bezoekers’ zijn er andere typen bezoekers te onderscheiden. Het aantal VIP’s, genodigden van de UCI en het LOC bedroeg 14.300. Daarnaast waren er 4.600 renners, begeleiders en officials en 860 technici aanwezig. Verder waren er 1.200 mediaprofessionals en 1.000 vrijwilligers. In totaal betekent dit dat er bij het WK wielrennen ruim 152.500 unieke personen betrokken waren (tabel 2.1).

Tabel 2.1 Aantal unieke bezoekers, renners en andere betrokkenen

	Aantal
Bezoekers excl. VIP's	130.450
VIP's (o.a. genodigden UCI, LOC)	14.324
Renners, begeleiding, officials	4.624
Technici	860
Pers	1.250
Vrijwilligers	1.000
Totaal	152.508

Naast het ‘hoofdevenement’ met topsport vonden er binnen het WK-programma ook andere evenementen plaats. Volgens de Stichting WK wielrennen Limburg 2012 bedroeg het aantal bezoeken aan de openingsceremonie (15 september) en de UCI-conferentie (20 september) respectievelijk 15.000 en 4.500. De WK Toertocht (op 15 september) trok ruim 7.100 sportievelingen.

Economische impact

Er wordt onderscheid gemaakt tussen uitgaven van ‘reguliere’ bezoekers (exclusief VIP’s), VIP’s, renners, begeleiding en officials, technici, pers, vrijwilligers en de organisatie zelf (de Stichting WK wielrennen Limburg 2012). De additionele uitgaven van deze groepen worden hierna besproken.

Bezoekers exclusief VIP's

De additionele uitgaven van bezoekers, exclusief VIP’s, zijn per dag berekend. In dit rapport wordt, om het bondig te houden, volstaan met het beschrijven van de resultaten voor het WK als

geheel. Allereerst is het aandeel additionele bezoekers (per dag) berekend. Dit is – kortweg – het aandeel bezoekers dat dankzij het evenement in Zuid-Limburg was. Voor alle dagen tezamen bedroeg dit aandeel bijna de helft (46%). Onder inwoners van Zuid-Limburg was dit aandeel 20 procent en voor de overige inwoners van Nederland en buitenlandse bezoekers waren deze aandelen respectievelijk 67 procent en 73 procent.

Vervolgens zijn, wederom op dagbasis, de gemiddelde bestedingen van de additionele bezoekers becijferd. Dat is over het gehele evenement genomen een gemiddeld bedrag van 33,40 euro.⁹ Dit bedrag verschilt per bezoekersgroep: naarmate men voor het evenement verder heeft moeten reizen, nemen de gemiddelde dagbestedingen toe. De additionele bezoeker uit Zuid-Limburg besteedt per dag gemiddeld twintig euro, terwijl additionele bezoekers uit de rest van Nederland 34 euro per dag uitgeven en buitenlanders 44 euro.

Wanneer het aantal additionele bezoekers vermenigvuldigd wordt met de gemiddelde daguitgaven van die groep resulteert dat in de totale daguitgaven van additionele bezoekers (6.289.000 euro).

Een vergelijkbare methode is gehanteerd om de additionele uitgaven aan overnachtingen te berekenen. Over het totale evenement genomen overnachtte ruim de helft van de additionele bezoekers (56%) niet op het vaste woonadres. Onder Zuid-Limburgers bedroeg die proportie vier procent, onder de andere Nederlanders 74 procent en onder buitenlanders 57 procent.¹⁰ Nagenoeg alle overnachters deden dat in Zuid-Limburg. De gemiddelde prijs die een overnachtende additionele bezoeker voor een overnachting betaalde bedroeg 42,40 euro. Het gemiddeld aantal nachten dat deze groep boekte bedroeg 5,5. Tezamen leveren deze gegevens de totale uitgaven aan overnachtingen van additionele bezoekers (6.802.000 euro). In totaal (daguitgaven en uitgaven voor een overnachting) bedroegen de uitgaven van additionele bezoekers 13.091.000 euro.

VIP's (o.a. genodigden UCI, LOC)

Het aantal VIP's, waaronder genodigden van het LOC en de UCI, bedroeg ruim 14.300. Deze groep wordt beschouwd als additioneel: deze personen zouden niet in Zuid-Limburg zijn geweest als het WK er niet plaatsgevonden zou hebben. De gemiddelde dagbestedingen worden op 45 euro geraamd (diner en versnaperingen) en de lengte van het verblijf op vier dagen.¹¹ Dat resulteert in een bestedingsimpuls van 2.578.320 euro.

⁹ Dit wijkt af van het bedrag van 27 euro uit paragraaf 2.4.5 omdat het bedrag van 27 euro het gemiddelde van alle bezoekers betreft.

¹⁰ Hierbij dient men zich te realiseren dat er zich onder de buitenlanders veel Belgen en Duitsers bevonden die niet allemaal ver hebben hoeven reizen (en daardoor mogelijk minder snel een overnachting overwegen).

¹¹ Uitgaven aan lunch zijn niet inbegrepen omdat het LOC daarin voorzag (dit bedrag is bij de uitgaven van het LOC meegerekend).

Naast de dagbestedingen zijn er de bestedingen aan overnachtingen door VIP's. De assumptie is dat veertig procent van deze groep gemiddeld vier nachten overnacht in Zuid-Limburg. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat de gemiddelde prijs voor één persoon per overnachting, inclusief ontbijt, 120 euro bedraagt. Dat resulteert in een bestedingsimpuls van 2.750.208 euro voor overnachtingen en ontbijt. Op dit bedrag dient nog een correctie plaats te vinden omdat het LOC 250 overnachtingen (inclusief ontbijt) voor LOC-gasten à 130 euro heeft betaald (39.000 euro).¹² De totale additionele bestedingen voor VIP's wordt derhalve geraamd op 5.290.000 euro.

Renners, begeleiding, officials

Bij het WK waren 121 teams betrokken met in totaal ruim 4.600 personen, inclusief officials. Deze groep wordt gezien als additioneel: als het WK niet in Zuid-Limburg was geweest, zou deze groep niet in Zuid-Limburg geweest zijn. De gemiddelde verblijfsduur wordt geschat op acht dagen (en nachten) met een gemiddelde uitgave per team, inclusief officials, van 10.000 euro per team per dag, inclusief uitgaven overnachting.¹³ De overnachtingen vonden allemaal in Zuid-Limburg plaats. Hieruit vloeit voort dat de groep renners, begeleiders en officials zorgt voor een additionele bestedingsimpuls van 9.680.000 euro.

Technici

Het aantal technici, onder andere loodgieters, stratenmakers en elektriciens, bedroeg 860 personen. Deze groep wordt beschouwd als additioneel. Wat betreft daguitgaven is uitgegaan van het bedrag van additionele bezoekers: 33,40 euro. Het aandeel dat overnacht in Zuid-Limburg wordt geschat op 90 procent, waarvoor per persoon per nacht gemiddeld 42,40 euro betaald wordt (gelijk aan additionele bezoeker). De gemiddelde verblijfsduur wordt geschat op 10 dagen. Om dubbeltellingen te voorkomen is een bedrag dat de organisatie voor de helft van de technici heeft betaald (lunch en diner) verrekend (in totaal 172.000 euro). Deze gegevens tezamen impliceren dat de additionele bestedingen van technici 443.000 euro bedragen.

Pers

Het aantal mediaprofessionals bedroeg 1.250 personen. Deze totale groep wordt beschouwd als additioneel. Wat betreft daguitgaven is uitgegaan van het bedrag van additionele bezoekers: 33,40 euro. Het aandeel dat overnacht in Zuid-Limburg wordt geschat op 90 procent, waarvoor per persoon per nacht gemiddeld 42,40 euro betaald wordt (gelijk aan additionele bezoeker).¹⁴ De gemiddelde verblijfsduur wordt geschat op 9 dagen. Deze gegevens leiden tot de conclusie dat de additionele bestedingen van mediaprofessionals in totaal 805.000 euro bedragen.

¹² Dit bedrag wordt meegenomen in de uitgaven van het LOC.

¹³ Navraag bij de NHTV leert dat de uitgaven van een team met achttien personen bij de Amstel Gold Race gemiddeld 5.000 euro per dag bedraagt. Een bedrag van 10.000 euro per dag bij teamomvang van 40 personen is dan aannemelijk.

¹⁴ Het aandeel Nederlanders bedraagt 10 procent. Aangenomen wordt dat Nederlanders niet in Zuid-Limburg hebben overnacht.

Vrijwilligers

Bij het WK waren 1.000 vrijwilligers betrokken. Dit waren allemaal personen uit Zuid-Limburg en zij worden als niet-additioneel beschouwd. Er zijn derhalve geen additionele bestedingen van vrijwilligers.

Organisatie

Bij het vaststellen van de inkomsten en uitgaven van de organisatie is er het uitgangspunt dat de garantiestelling van de provincie Limburg van 2,3 miljoen euro – ter dekking van het ontstane liquiditeitstekort van de organisatie – een inkomstenbron voor de organiserende stichting is.¹⁵ Dit staat echter nog niet vast. Deze assumptie zorgt ervoor dat de uitgaven en inkomsten ongeveer in balans zijn.

De economische impact die de organisatie heeft gerealiseerd bestaat – kortweg - uit het saldo van inkomsten uit Zuid-Limburg en de uitgaven in Zuid-Limburg. De uitgaven in Zuid-Limburg bedroegen 5.045.100 euro (39% van alle uitgaven) en de inkomsten uit Zuid-Limburg bedroegen 1.849.900 euro (14% van alle inkomsten) (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgaven en inkomsten Stichting WK wielrennen Limburg 2012 naar regio

Uitgaven	€	%
Zuid-Limburg	5.045.076	39
Limburg excl. Zuid-Limburg	1.134.152	9
Nederland excl. Limburg	2.117.325	17
Buitenland	4.505.000	35
Totaal	12.801.552	100
Inkomsten	€	%
Zuid-Limburg	1.849.905	14
Limburg excl. Zuid-Limburg	7.347.300	57
Nederland excl. Limburg	2.965.520	23
Buitenland	664.000	5
Totaal	12.826.725	100

Subsidies van de provincie Limburg en van het ministerie van VWS vormden belangrijke inkomstenbronnen (respectievelijk 6,8 miljoen (inclusief de garantiestelling van 2,3 miljoen) en 893.000 euro).¹⁶ Een deel van deze twee inkomstenbronnen – namelijk de proportie die ook zonder het WK aan Zuid-Limburg ten goede zou zijn gekomen – is niet additioneel. De aanname is dat uitgaven van overheden niet additioneel zijn omdat deze middelen op een ander moment ten goede zouden zijn gekomen aan Zuid-Limburg (het is als het ware een verschuiving van

¹⁵ Hiermee wordt vooruitgelopen op toekomstige financiële ontwikkelingen. Niettemin lijkt het aanmerken van dit bedrag als een inkomstenbron voor de stichting en een uitgave van de provincie een plausibel toekomstscenario.

¹⁶ 4,5 miljoen euro van de bijdrage van de provincie betreft een fee aan de UCI. Dit bedrag is niet additioneel voor de regio Zuid-Limburg.

uitgaven in de tijd). De bijdragen van de provincie en het ministerie dienen gecorrigeerd te worden voor de regio Zuid-Limburg (op basis van inwonersaantal). Van de provinciale bijdrage is 54 procent niet additioneel (want dat aandeel van de Limburgers woont in Zuid-Limburg). Dit is ongeveer 3.679.000 euro. Voor de subsidie van het ministerie van VWS is 3,6 procent niet additioneel (dat aandeel van de Nederlanders woont in Zuid-Limburg). Hieruit vloeit een bedrag van circa 32.000 euro voort. De totale economische impact vanuit de organisatie is derhalve negatief en bedraagt circa -516.000 euro (tabel 2.3).¹⁷

Tabel 2.3 Additionele bestedingen (saldo) Stichting WK wielrennen Limburg 2012

	€	€
Uitgaven in Zuid-Limburg		5.045.076
Inkomsten uit Zuid-Limburg		
Gemeenten en sponsors uit Zuid-Limburg	1.849.905	
Aandeel bijdrage provincie	3.678.800	
Aandeel bijdrage VWS	32.146	
		5.560.851
Additionele bestedingen (saldo uitgaven -/- inkomsten)	-515.775	

Totale economische impact

De totale economische impact van het WK wielrennen voor de regio Zuid-Limburg bedraagt 28.793.000 euro (tabel 2.4). Vooral de bezoekers zijn van toegevoegde waarde: bijna de helft van de additionele bestedingen wordt door hen gedaan. Ook de renners, begeleiding en officials nemen een groot deel van de additionele bestedingen voor hun rekening (34%).

Tabel 2.4 Economische impact voor Zuid-Limburg naar deelgroep

	€	%
Bezoekers excl. VIP's (netto)	13.091.000	45
VIP's (o.a. genodigden UCI, LOC)	5.290.000	18
Renners, begeleiding, officials	9.680.000	34
Technici	443.000	2
Pers	805.000	3
Vrijwilligers	-	0
Organisatie	-516.000	-2
Totale economische impact	28.793.000	100

Bovengrens

De economische impact kan worden beschouwd als een bovengrens. Dit wordt veroorzaakt door het buiten beschouwing laten van crowding out-effecten bij de calculatie. Dit is het verschijnsel dat het evenement andere toeristen of de inwoners van de gastregio van het evenement verdringt (zogenaamde 'cancellers' en 'runaways'). Bepaalde groepen toeristen kunnen de regio mijden als

¹⁷ Bij de organisatie resteert een negatief saldo. Dat komt doordat het gespendeerde bedrag in Zuid-Limburg lager is dan het bedrag dat uit Zuid-Limburg verkregen wordt. Dat wordt met name veroorzaakt door een fee aan de UCI voor de organisatie van het WK (4,5 miljoen euro) die door de provincie Limburg (via de stichting) is betaald.

gevolg van het WK (o.a. wegllopen van verwachte drukte). Hetzelfde geldt voor inwoners die hun woonomgeving verlaten vanwege het evenement.

Een indicator voor de mate van verdringing van (verblijfs)toeristen is het aantal (overnachtingen van) gasten in Limburg in september 2012 in vergelijking met september 2011 (tabel 2.5).¹⁸ De Limburgse cijfers zijn vergeleken met die van Nederland.

Tabel 2.5 Gasten en overnachtingen van gasten in logiesaccommodaties in Nederland en Limburg, in aantallen (x 1.000) en procenten

	September 2011	September 2012*	Δ '11-'12 (%)
<i>Gasten</i>			
Nederlandse gast, bestemming Nederland	1.806	1.851	2
Nederlandse gast, bestemming Limburg	225	235	4
Buitenlandse gast, bestemming Nederland	1.041	1.047	1
Buitenlandse gast, bestemming Limburg	57	73	29
<i>Overnachtingen van gasten</i>			
Nederlandse gast, bestemming Nederland	5.164	5.139	-0
Nederlandse gast, bestemming Limburg	680	697	3
Buitenlandse gast, bestemming Nederland	2.578	2.418	-6
Buitenlandse gast, bestemming Limburg	157	193	23

* Voorlopige cijfers

Bron: CBS, Onderzoek Logiesaccommodaties (2013), bewerking Mulier Instituut

Als september 2011 wordt vergeleken met september 2012 dan wordt duidelijk dat de ontwikkeling van het aantal gasten in logiesaccommodaties in Limburg positiever is geweest dan de nationale ontwikkeling. Het aantal Nederlandse gasten groeide in Nederland in die periode met 2 procent. In Limburg was die groei twee maal zo groot (4%). Nog opvallender is de ontwikkeling van het aantal buitenlandse gasten. In Nederland als geheel was er nauwelijks een verschil tussen september 2011 en september 2012, terwijl er in Limburg van een groei van 29 procent sprake was.

Een vergelijkbaar beeld ontstaat bij de analyse van het aantal overnachtingen van Nederlandse en buitenlandse gasten. In Nederland was het aantal overnachtingen van Nederlandse gasten in september 2012 ongeveer gelijk aan dat van 2011. In Limburg was er 3 procent groei. Het aantal overnachtingen van buitenlandse gasten daalde in Nederland met 6 procent. In Limburg was daarentegen sprake van een groei van 23 procent.

De relatief forse groei van het aantal (overnachtingen van) buitenlandse gasten in Limburg tussen september 2011 en dezelfde maand in 2012 kan niet zonder meer aan het WK wielrennen worden toegeschreven. Er zijn meerdere factoren in het spel en het WK speelde zich bovendien alleen in

¹⁸ Deze cijfers heeft het CBS beschikbaar voor Limburg, niet voor de regio Zuid-Limburg.

het zuidelijke deel van de provincie af. Desalniettemin lijkt het – mede gebaseerd op de onderzoeksresultaten in dit hoofdstuk - aannemelijk dat het WK wielrennen een positieve bijdrage heeft geleverd aan de verblijfsrecreatieve sector in de provincie Limburg.

Dat de groei van het aantal (overnachtingen van) gasten in Limburg in september 2012 ten opzichte van diezelfde maand een jaar eerder groter was dan in Nederland betekent niet dat er geen verdringing geweest is. Te verwachten is dat een dergelijk effect in meer of mindere mate is opgetreden. Of dit op termijn een nadelig effect heeft op het toerisme in Zuid-Limburg hangt af van de mate waarin de verdrongen toeristen in plaats van hun bezoek aan Zuid-Limburg een andere regio hebben bezocht ('cancellers') óf dat zij op een ander moment Zuid-Limburg bezoeken ('Pre/Post switchers'). Voor aanvullende informatie over deze en andere bezoekersstromen, zie bijlage 1d.

2.6 Conclusie

Het WK wielrennen was goed voor ruim 130.000 'reguliere' bezoekers die gezamenlijk ruim 390.000 bezoeken aan het evenement brachten. De VIP's, waaronder genodigden van de UCI en het LOC, zijn hierbij niet meegeteld, dat betrof ruim 14.000 personen. Verder waren er 4.600 renners, begeleiders en officials, 860 technici, 1.250 mediaprofessionals en 1.000 vrijwilligers bij het evenement betrokken.

De economische impact betreft een bedrag van 28.793.000 euro. Dit bedrag kan worden beschouwd als een bovengrens. De bezoekers van het WK wielrennen 2012 beoordelen het evenement met een gemiddeld rapportcijfer van 8,0.

Het WK wielrennen heeft waarschijnlijk een positieve bijdrage geleverd aan de relatief forse groei van het aantal (overnachtingen van) buitenlandse gasten in Limburg tussen september 2011 en dezelfde maand in 2012.

3. Mediawaarde

Sonia Pardal de Sousa en Hans Slangen (Zuyd Hogeschool)

3.1 Inleiding

De media- en communicatiewaarden van evenementen spelen tegenwoordig een belangrijke rol bij de keuze om een evenement naar een bepaalde stad of regio te halen. Evenementen worden steeds meer ingezet om de aandacht te vestigen op een stad of regio. Voor gemeenten en provincie is het daarom belangrijk het volume (hoeveelheid) van de media-uitingen met het daarbij behorende bereik en de hieraan gekoppelde mediawaarde inzichtelijk te maken.

Naast de mediawaarde is bepaald met welk thema het WK wielrennen in verband is gebracht. De thema's die onderscheiden zijn betreffen:

- bereikbaarheid regio;
- breedtesport;
- culturele activiteiten;
- koersgerelateerd;
- Maastricht Culturele Hoofdstad (MCH);
- maatschappij;
- partners Stichting WK;
- regiobranding;
- Stichting WK wielrennen.

Naast de indeling naar thema is bij de online nieuwssites gekeken naar de “toon” van de uitingen.

3.2 Methoden

Het onderzoek naar de mediawaarde van de uitingen is afgeleid van de richtlijnen zoals die beschreven worden in het Richtlijnenhandboek Promotionele Waarde WESP versie 1.0.

De volgende media zijn gedurende de periode 15 augustus 2012 – 30 september 2012 gemeten:

- kranten;
- televisie;
- radio;
- overige media.

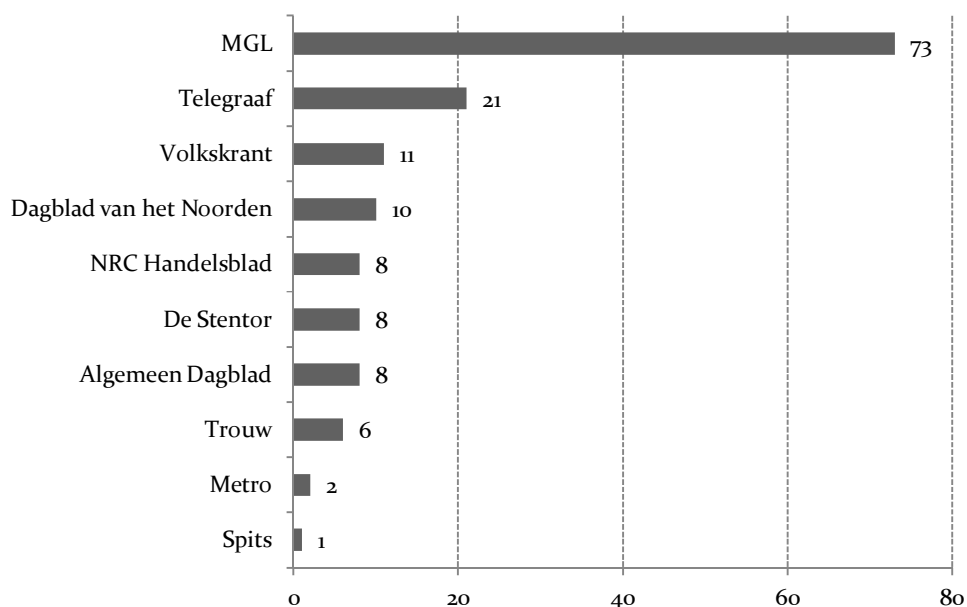
3.3 Kranten

Voor het onderzoek is gekozen voor zeven nationale en vier regionale kranten waaronder de twee kranten uitgegeven door Media Groep Limburg (MGL).

Voor het bepalen van de mediawaarde van de kranten wordt gebruik gemaakt van formaat- en kleur van het artikel alsmede oplage en bereik. Om de waarde in euro's te bepalen is uitgegaan van de commerciële prijs van een hele pagina reclameruimte.

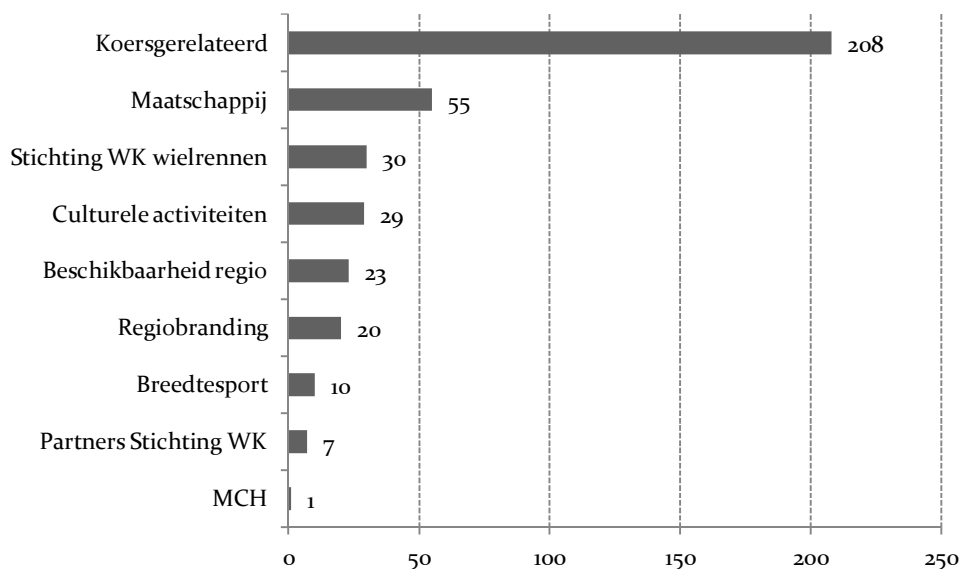
In totaal zijn 383 artikelen over het WK wielrennen verschenen die, omgerekend naar hele pagina's, een volume vertegenwoordigen van ruim 146 pagina's. De kranten van MGL en de Telegraaf nemen met respectievelijk 73 en 21 pagina's het grootste deel voor hun rekening (figuur 3.1). Van de 383 artikelen verschenen 321 in de periode tussen 10 en 24 september 2012.

Figuur 3.1 Volume van kranten in hele pagina's

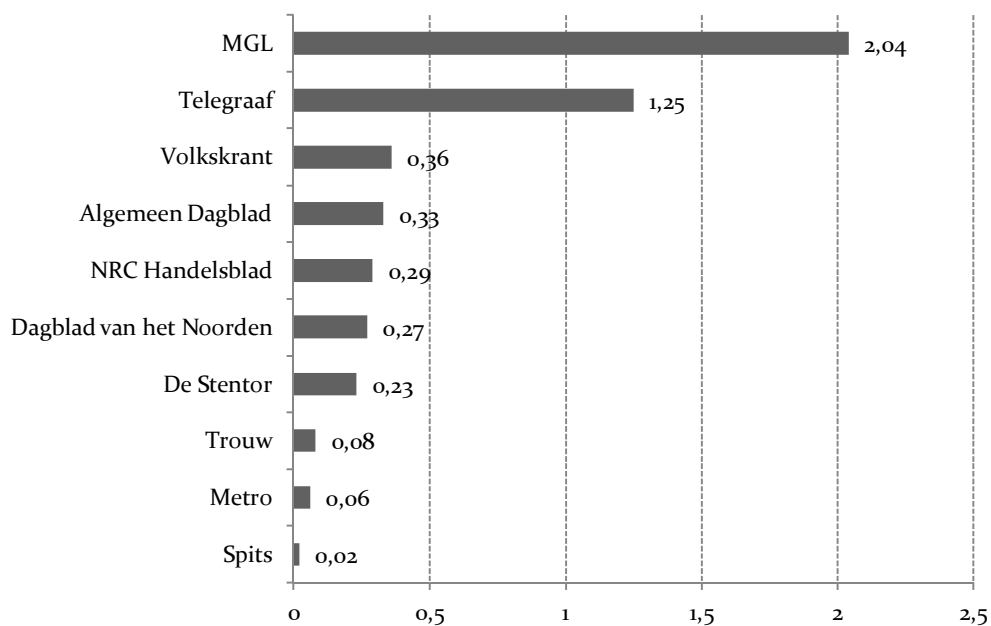
208 van de geanalyseerde artikelen zijn koersgerelateerd (figuur 3.2). Opvallend is dat in de kranten van MGL veel aandacht is besteed aan side-events op het gebied van cultuur.

Figuur 3.2 Aantal artikelen ingedeeld naar thema

Het bereik van de kranten is 141 miljoen; de hieraan gekoppelde mediawaarde is ruim 4,9 miljoen euro, waarvan 2 miljoen euro voor rekening komt van de dagblagen van MGL (figuur 3.3).

Figuur 3.3 Mediawaarde per krant in euro's (x 1 miljoen)

3.4 Televisie

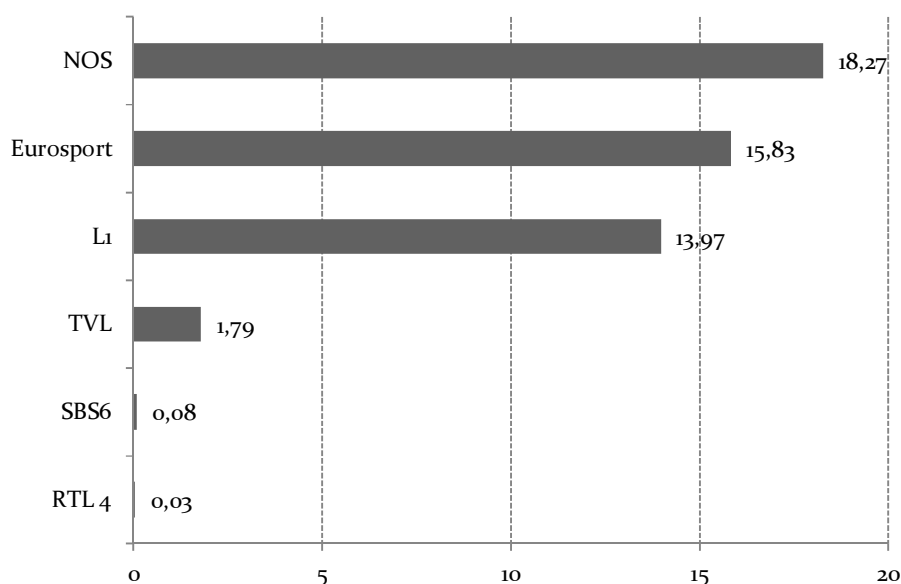
Voor de TV-analyse zijn zenders en omroepen geselecteerd die nieuws- en sportuitzendingen verzorgen:

- de NOS uit het publieke bestel;
- Eurosport, RTL4, SBS6 als commerciële zenders;
- L1 en TV Limburg als regionale zenders.

Voor het bepalen van de mediawaarde van de nationale TV-uitzendingen wordt gebruik gemaakt van de duur en het kijkcijfer van de uitzending. Voor regionale zenders is gebruik gemaakt van de door de omroep gehanteerde gemiddelde verkoopprijs per seconde reclametijd.

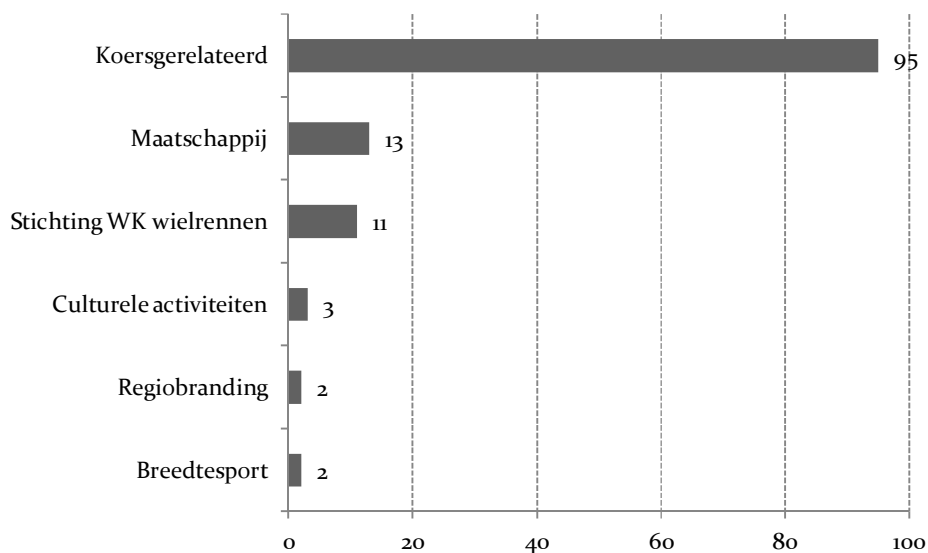
De TV-aandacht die het WK wielrennen heeft genoten bedraagt vijftig uur. De NOS, Eurosport en L1 nemen samen ruim 96 procent van deze zendtijd voor rekening (figuur 3.4). De NOS, Eurosport en L1 hebben de belangrijkste wedstrijdonderdelen van het WK wielrennen live uitgezonden waardoor er een aantal dagen uitspringen. Zondag 16 september (ploegentijdrit professionals), zaterdag 22 september (wegwedstrijd dames met Marianne Vos als winnaar) en zondag 23 september (wegwedstrijd professionals) zijn de dagen met de meeste uitzendtijd.

Figuur 3.4 Volume zendtijd per zender, in uren

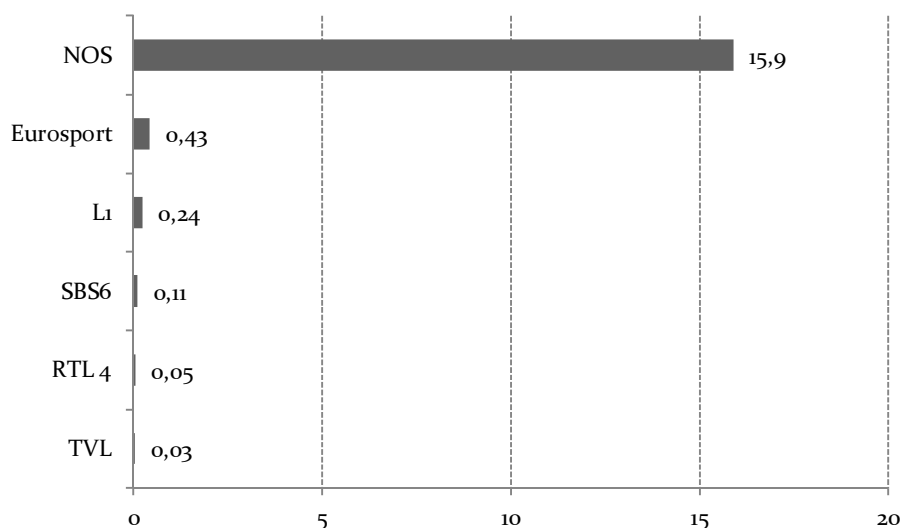
95 van de geanalyseerde uitzendingen zijn koersgerelateerd (figuur 3.5). Opvallend is dat de NOS en Eurosport veel aandacht hebben besteed aan de wedstrijden.

Figuur 3.5 Aantal uitingen ingedeeld naar thema

Kijkcijfers spelen een belangrijke rol; zo is bijvoorbeeld een live-uitzending van de NOS op Nederland 1 van grotere waarde dan dezelfde live-uitzending op Eurosport of L1-televisie. Het bereik van de TV-uitingen is 49 miljoen; de hieraan gekoppelde mediawaarde is 16,8 miljoen euro, waarvan de NOS 15,9 miljoen voor haar rekening neemt (figuur 3.6).

Figuur 3.6 Mediawaarde per TV-zender, in euro's (x 1 miljoen)

Internationale televisieaandacht¹⁹

In opdracht van de UCI wordt voor het WK wielrennen sinds 2007 een rapport samengesteld door IFM Sports. In dit rapport wordt wereldwijd de televisieaandacht gemeten.²⁰

Wereldwijd hebben 22 landen aandacht aan het WK wielrennen besteed, in totaal hebben ruim 176 miljoen mensen de beelden gezien (tabel 3.1).

Tabel 3.1 Totaal overzicht televisieaandacht WK wielrennen 2012

Aantal landen met uitzendingen	Totale uitzendtijd (uren:minuten:seconden)	Aantal live uitzendingen	Totaal aantal kijkers (in miljoenen)
22	459:23:29	91	176,36

In de toptien van landen met televisieaandacht voor het WK, scoren met name de ‘traditionele’ Europese wielerslanden (Spanje, Italië, België, Zwitserland en Nederland) hoog (tabel 3.2).

Tabel 3.2 Toptien landen televisieaandacht WK wielrennen, gesorteerd op totale uitzendtijd

Land	Totale uitzendtijd (uren:minuten:seconden)	Aantal zenders	Totaal aantal kijkers (in miljoenen)
1. Spanje	49:56:54	5	15,74
2. Italië	33:54:32	11	20,04
3. België	32:13:48	6	21,17
4. Zwitserland	23:03:06	9	1,17
5. Nederland	21:03:40	7	37,6
6. Slowakije	20:06:30	3	1,45
7. Canada	14:03:18	5	0,13
8. Brazilië	14:03:00	3	0,06
9. Polen	13:51:00	1	0,22
10. Australië	09:00:00	1	0,03

Opvallend is dat een aantal landen ontbreekt in deze toptien. Voor Europa zijn de belangrijkste afwezigen Duitsland, Engeland en Frankrijk. Ondanks het feit dat ze qua zendtijd niet in de toptien staan, genereren die landen veel kijkers (tabel 3.3).

Tabel 3.3 Opvallende afwezigen in toptien televisieaandacht WK wielrennen, gesorteerd op totale uitzendtijd

Land	Totale uitzendtijd (uren:minuten:seconden)	Aantal zenders	Totaal aantal kijkers (in miljoenen)
Engeland	2:37:43	4	11,95
Frankrijk	1:59:28	2	24,46
Duitsland	0:41:31	14	30,39

¹⁹ Bron: IFM TV-Analysis, 2012 UCI Road World Championships Limburg

²⁰ Bron: IFM TV-Analysis, 2012 UCI Road World Championships Limburg

Naast Europa is in Afrika (ruim 38 uur), Azië (ruim 51 uur) en Amerika (ruim 93 uur op 51 zenders) veel aandacht voor het evenement op televisie geweest.

Het IFM-rapport verschijnt sinds 2007. Als we de televisieaandacht voor het WK in Zuid-Limburg, in tijd gezien, afzetten tegen de voorafgaande jaren komt het evenement op de tweede plaats, na het Australische Melbourne en Geelong WK van 2010 (tabel 3.4).

Tabel 3.4 Ontwikkeling televisieaandacht voor het WK wielrennen

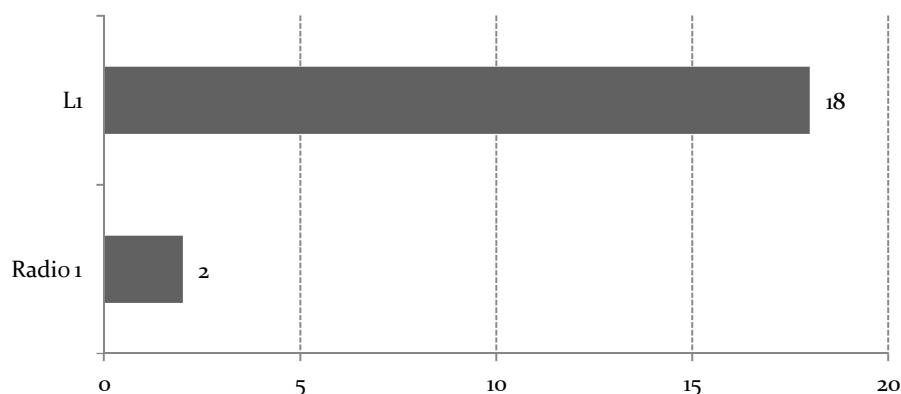
Jaar	Totale uitzendtijd (uren:minuten:seconden)	Totaal aantal kijkers (in miljoenen)
2007	307:37:48	431,6
2008	399:46:39	302,94
2009	299:30:58	197,21
2010	526:05:46	186,84
2011	410:26:02	205,56
2012	459:23:29	176,36

3.5 Radio

Voor de radio-analyse is gekeken naar Radio 1 en L1 Radio. De mediawaarde van Radio 1 is bepaald aan de hand van de STER-tarieven, voor L1 Radio is gebruik gemaakt van het gemiddelde gehanteerde tarief van een reclame-uiting per seconde (figuur 3.7).

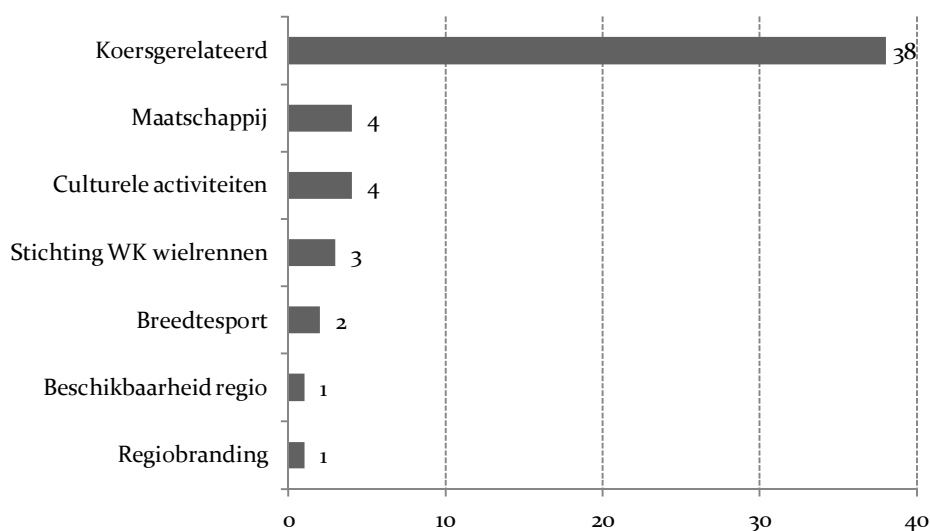
De radio-aandacht die het WK wielrennen heeft genoten bedraagt twintig uur. Het grootste gedeelte van de uitzendingen, negentig procent, komt voor rekening van L1 Radio. Live uitzendingen op zondag 16 september (ploegentijdrit professionals), zaterdag 22 september (wegwedstrijd dames met Marianne Vos als winnares) en zondag 23 september (wegwedstrijd professionals) zorgen voor uitschieters op deze dagen.

Figuur 3.7 Volume per zender in uren

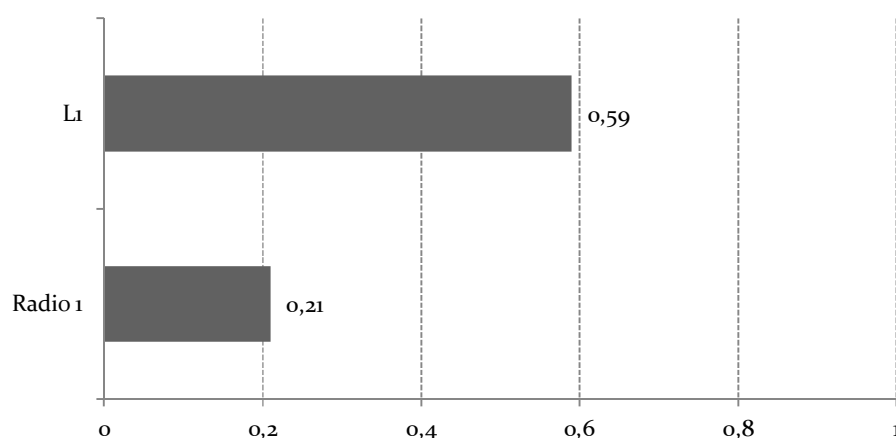
38 van de geanalyseerde uitzendingen zijn koersgerelateerd (figuur 3.8). Opvallend is dat Radio 1 hoofdzakelijk aandacht besteedt aan de wedstrijden, terwijl L1 Radio het WK wielrennen in een breder perspectief plaatst.

Figuur 3.8 Aantal uitingen ingedeeld naar thema

Het bereik van Radio 1 is tachtig miljoen; de hieraan gekoppelde mediawaarde is 211.000 euro. De mediawaarde van L1 Radio is 592.000 euro (figuur 3.9).

Figuur 3.9 Mediawaarde per radiozender in euro's (x 1 miljoen)

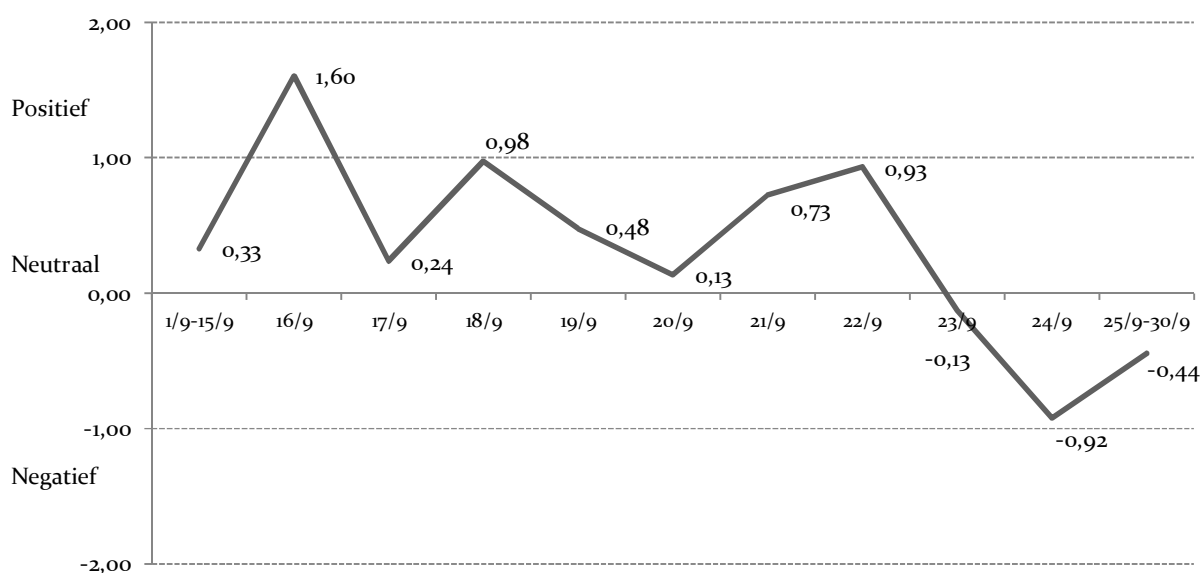
3.6 Overige media

Online nieuwssites

Voor het meten van het nieuws over het WK wielrennen op online nieuwssites is gebruik gemaakt van Meltwater News. Er zijn 2.192 artikelen geanalyseerd; de metingen hebben plaatsgevonden tussen 15 augustus en 1 oktober 2012.

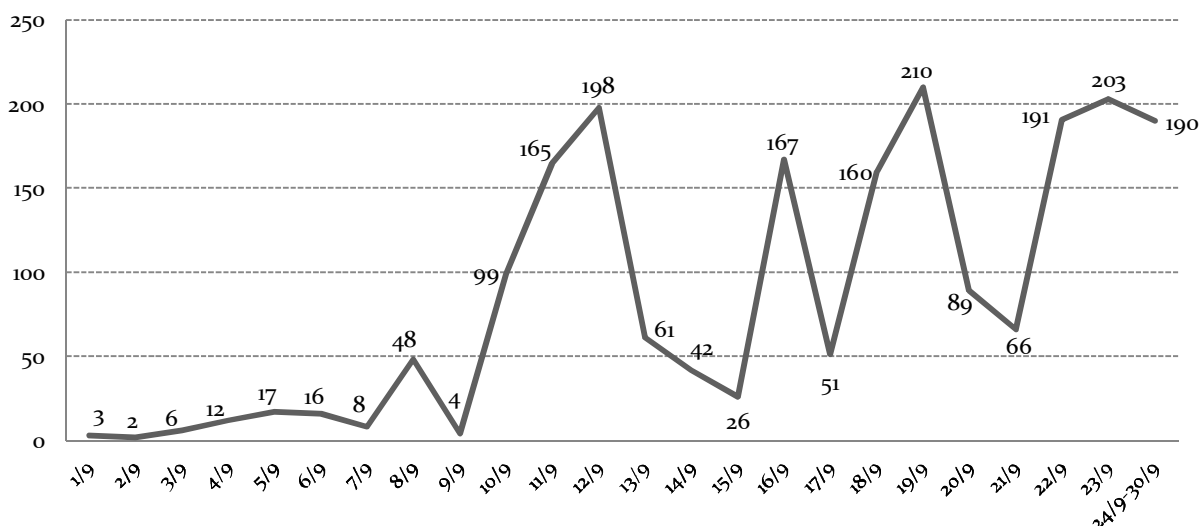
De uitingen zijn gerangschikt naar positieve, neutrale en negatieve toon. In de aanloop naar het WK wielrennen wordt door de media positief tot zeer positief geschreven. Tijdens het evenement daalt de toon naar positief tot neutraal. Deze afname van toon wordt grotendeels veroorzaakt door een aantal afmeldingen van deelnemers, zoals de afmelding van Marianne Vos voor de individuele tijdrit dames. In de aanloop naar de twee belangrijkste wedstrijden, individuele wegwedstrijden dames en heren professionals, stijgt de toon (figuur 3.10).

Figuur 3.10 Toon van de online artikelen (n = 2.034)

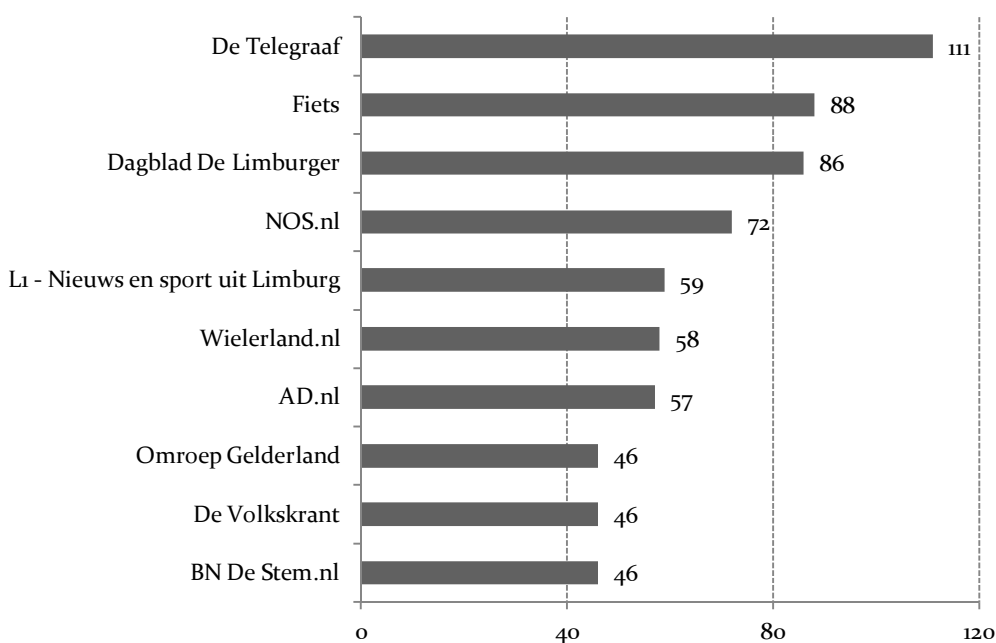
Opvallend is dat op 11 en 12 september veel geschreven is over de selectie van deelnemers. Andere momenten waarop veel artikelen verschenen zijn: zondag 16 september (ploegentijdrit professionals), woensdag 19 september (individuele tijdrit professionals), zaterdag 22 september (wegwedstrijd dames met Marianne Vos als winnares) en zondag 23 september (wegwedstrijd professionals) (figuur 3.11).

Figuur 3.11 Aantal artikelen online per dag (n= 2.034)

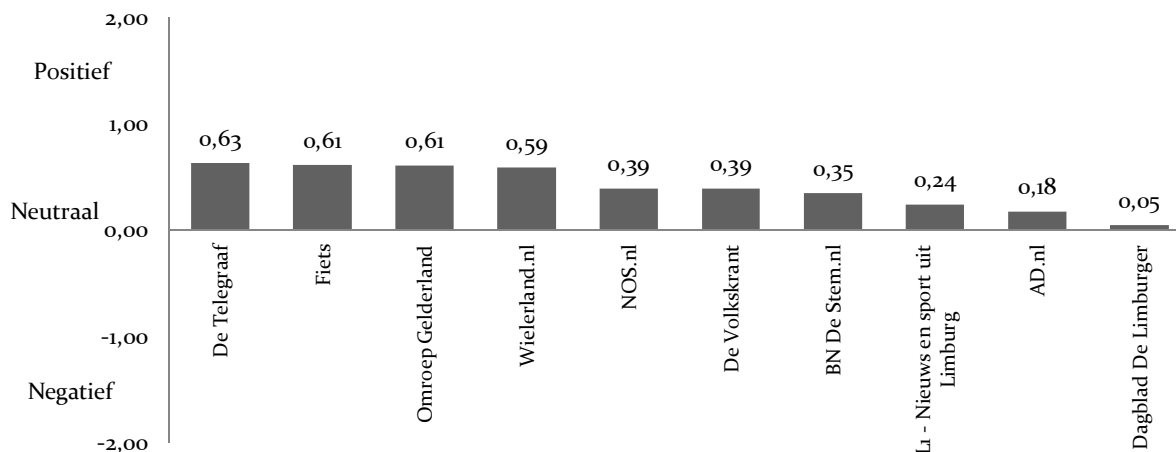
De aanbieders met het grootste aantal artikelen zijn achtereenvolgens De Telegraaf met 111, Fiets met 88 en Media Groep Limburg met 86 artikelen (figuur 3.12).

Figuur 3.12 Toptien van aanbieders binnen de onlinemedi (aantal artikelen)

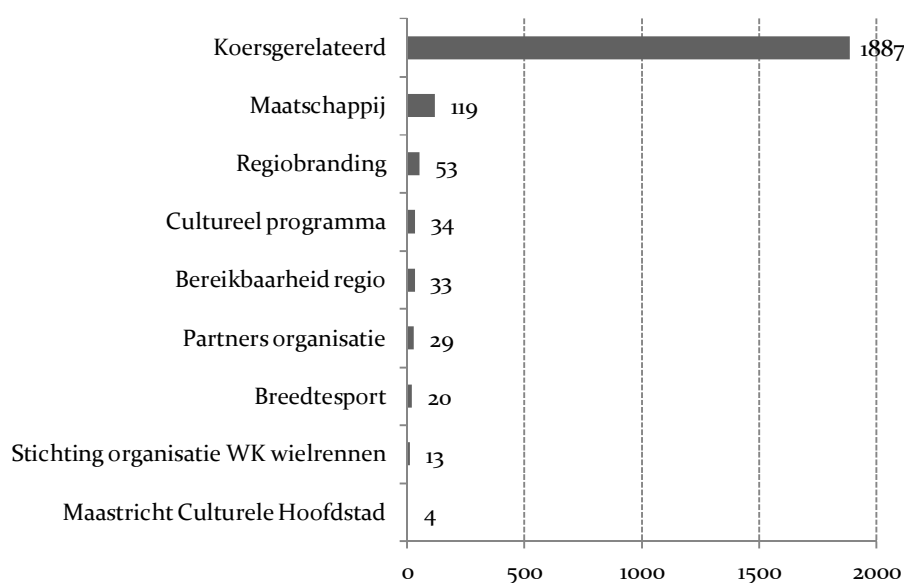
De toon van de artikelen onder deze tien aanbieders is neutraal tot positief. De Telegraaf scoort met 0,63 het hoogst, Mediagroep Limburg met 0,05 het laagst (figuur 3.13). Net als bij het totaalbeeld van de toonanalyse, is de voornaamste oorzaak voor een lage score van toon de berichtgeving over het aantal afmeldingen van deelnemers.

Figuur 3.13 Toon van de toptien van aanbieders binnen de onlinemedia

1887 van de geanalyseerde artikelen zijn koersgerelateerd (figuur 3.14). Na maatschappij (119) is regiobranding het meest besproken onderwerp (53).

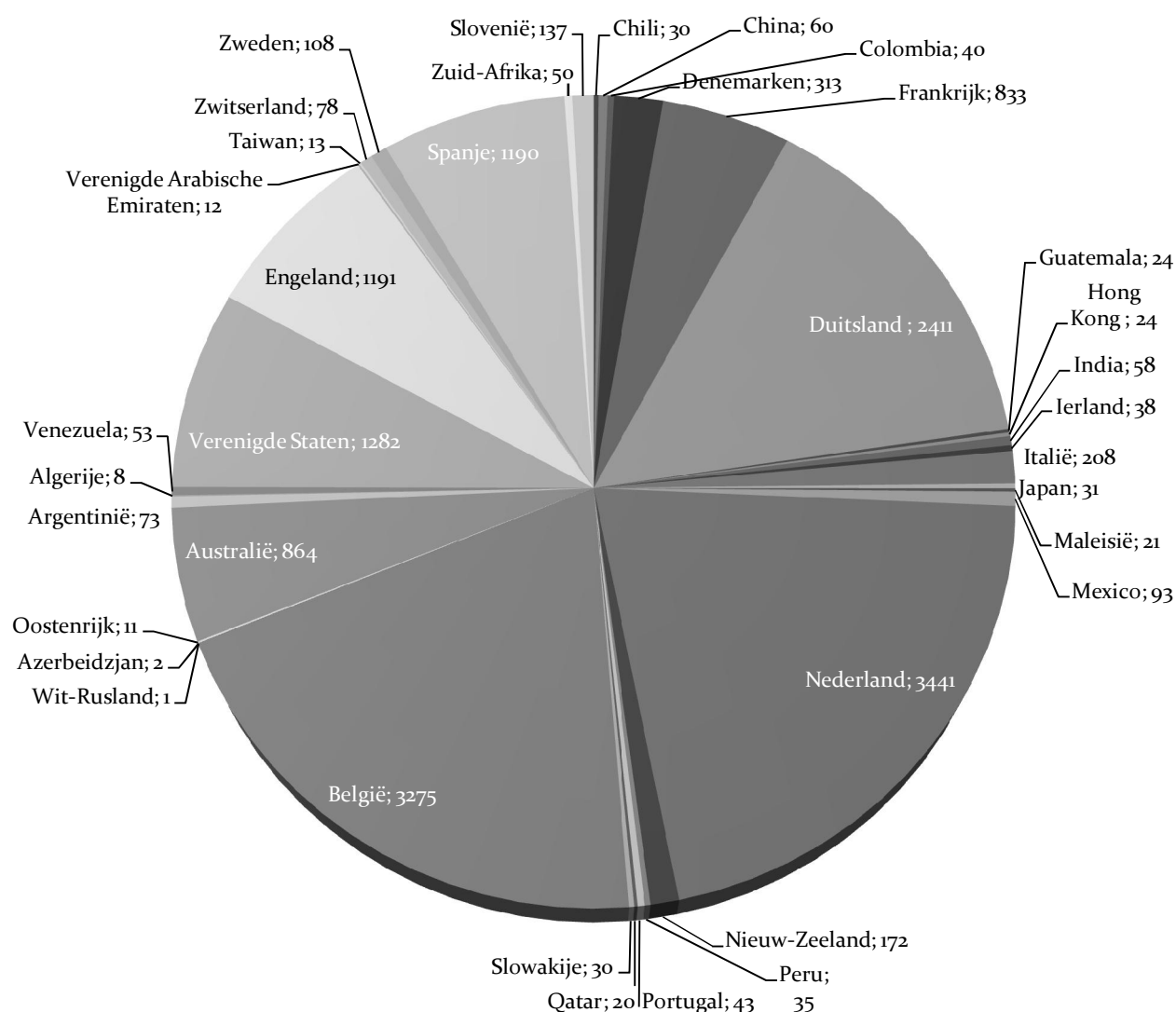
Figuur 3.14 Totaal aantal artikelen onderverdeeld naar thema's (n=2.192)

De online media hebben netto bereik van 18 miljoen. Bij online media wordt het bruto bereik niet gemeten, gegevens over de contactfrequentie zijn niet voorhanden. Het potentieel bereik van alle in de database opgenomen artikelen bedraagt 1,2 miljard (iedereen bekijkt alle in de database opgenomen artikelen).

In Kopenhagen is gedurende een jaar, in 2011 vóór, tijdens en na het WK wielrennen, gezocht naar artikelen over de stad in de internationale online media. Voor het WK wielrennen in Limburg is een zoekopdracht geformuleerd specifiek gericht op het WK wielrennen in Limburg. De zoekperiode is 1 september - 1 oktober 2012 geweest en leverde 16.273 artikelen op uit 37 verschillende landen (figuur 3.15).

Figuur 3.15 Verdeling van de artikelen naar land (n=16.273)

Eigen publiciteit

Door provincie, gemeenten en de Stichting WK wielrennen is het evenement gepromoot in heel Nederland. Daarnaast zijn mediapartners gezocht waarmee contracten zijn afgesloten.

Om een beeld te schetsen hoe de “openbare ruimte” ingericht is als “evenemententerrein”, worden hier de meest in het oog springende uitingen benoemd. Verspreid over Nederland zijn 200 billboards geplaatst. Langs de A2 (10 x 10 meter) en in Sittard-Geleen (4 x 6 meter) zijn banners geplaatst, twintig Veolia-bussen zijn bestickerd en honderd beletterde Skoda's zijn door de organisatie ingezet gedurende het evenement.

Naast deze prominent aanwezige uitingen is het gebied aangekleed met ruim 2.000 vlaggen en spandoeken, 21.000 posters en 300 lichtmastbanieren.

De Stichting WK wielrennen heeft in de aanloop naar en tijdens het WK wielrennen de internetsite www.limburg2012.nl gebruikt. Deze site heeft tot 27 november 2012 ruim 617.000 bezoekers begroet die de site ruim drie miljoen keer bezochten.

Ook op Twitter zijn de bezoekers van het WK wielrennen actief geweest: door de Stichting WK wielrennen is een Twitternetwerk opgebouwd van 5.600 leden; in totaal hebben 18.000 Twitteraars over het WK wielrennen getweet.

Ruim 4.000 Facebookers hebben over het WK wielrennen gefacebookt.

De mediawaarde van eigen publiciteit bestaat uit de waarde die toe te kennen is aan reclamespots uitgezonden op L1 TV (29.000 euro) en reclamespots uitgezonden op L1 Radio (41.000 euro).

Foto's Chris Keulen langs invalswegen Sittard-Geleen

3.7 Conclusie

De mediawaarde van de gemeten Nederlandse media bedroeg 22,5 miljoen euro. 4,9 miljoen euro heeft betrekking op de geselecteerde printmedia. 16,8 miljoen bedroeg de waarde van de Nederlandse TV-aandacht. De internationale TV-aandacht was groot: in 22 landen hebben er uitzendingen plaatsgevonden die samen goed waren voor ruim 459 uren uitzendtijd. Het aantal kijkers (cumulatief) heeft wereldwijd ruim 176 miljoen bedragen. De uitzendingen van de onderzochte radiozender vertegenwoordigen een waarde van 800.000 euro.

Wereldwijd zijn in september 2012 ruim 16.000 artikelen over het WK wielrennen verschenen op buitenlandse online nieuwssites. Van de geanalyseerde 2.200 artikelen op Nederlandse online nieuwssites bleek de toon overwegend positief.

4. Side events

Sonia Pardal de Sousa en Hans Slangen (Zuyd Hogeschool)

4.1 Inleiding

In de aanloop naar en tijdens het WK wielrennen zijn door de provincie en gemeenten side events georganiseerd. Deze evenementen tonen aan dat het WK wielrennen niet alleen topsport is, maar nadrukkelijk ook in verband wordt gebracht met cultuur en breedtesport.

4.2 Evenementen naar thema

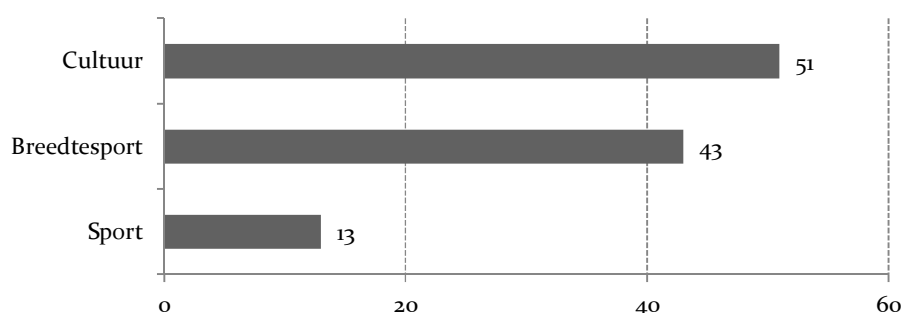
De opening op het Vrijthof in Maastricht, georganiseerd door de UCI, trok ruim 15.000 bezoekers. Daarnaast heeft een opening plaatsgevonden van het Cultureel programma, georganiseerd door de Stichting Cultureel Programma WK wielrennen, welke werd bijgewoond door 5.000 bezoekers. Het totaal aantal bezoekers aan de culturele evenementen heeft ruim 31.000 bedragen. Voorafgaande en gedurende het WK hebben in Heerlen, waaronder bij SCHUNCK*, een aantal activiteiten plaatsgevonden die vrij toegankelijk waren. Er hebben naar schatting 17.000 passanten kennisgenomen van deze activiteiten.

De breedtesportevenementen zijn enerzijds gericht op amateursporters, anderzijds op scholieren in de regio. Voor de amateursporters is het hoogtepunt de Toertocht WK wielrennen, een tocht die de deelnemers over het parkoers van de professionals voerde. Ruim 7.000 liefhebbers hebben op 15 september deze tocht verreden.

Het meest in het oog springende evenement voor de scholieren is de WK 2012 Kids Estafette, waarbij veertien Zuid-Limburgse gemeenten zijn aangedaan. De organisatie van het WK Limburg 2012 probeert met dit evenement de breedtesport een impuls te geven. 1.400 leerlingen van basisscholen, gehuld in een echt regenboogshirt, hebben tijdens de Kids Estafette aan het 'echte' werk geproefd. Ze werden tijdens de tocht begeleid door politie, motards, medici, cameraploegen en ploegleiderwagens.

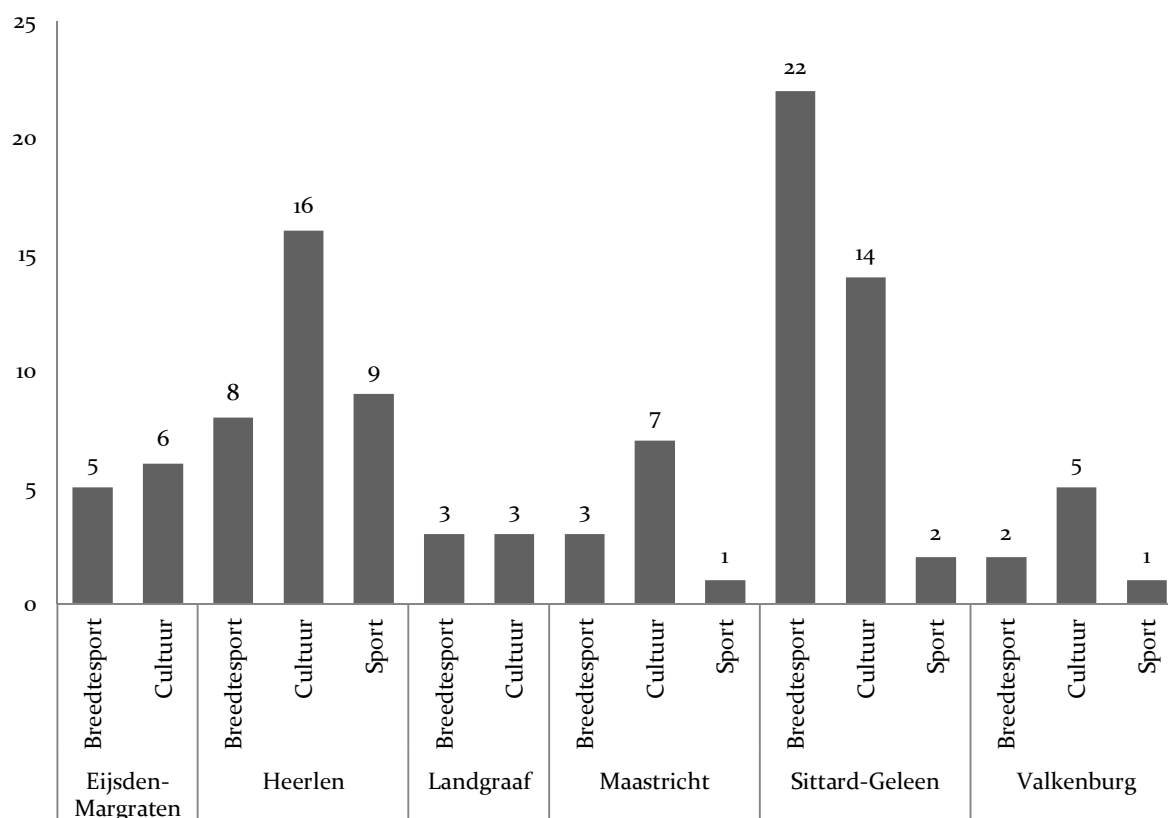
In totaal hebben 107 side events plaatsgevonden tussen 12 februari en 17 november 2012 (figuur 4.1).

Figuur 4.1 Totaal aantal evenementen naar thema (n=107)

Opvallend is dat in de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen de meeste aandacht is besteed aan side events. Culturele evenementen zijn in alle gemeenten goed vertegenwoordigd. De gemeente Sittard-Geleen heeft daarnaast, met maar liefst 22 evenementen, veel aandacht besteed aan de breedtesport (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Totaal aantal evenementen per gemeente naar thema (n=107)

Activiteiten in het kader van de WK 2012 Wieler Impuls Regeling (WIR)

In het kader van de WIR zijn door het Huis van de Sport activiteiten georganiseerd ter stimulering van de wielersport in Limburg. Doelgroepen waren kinderen, volwassenen, gehandicapten, senioren, families en wielerrecreanten.

Verspreid over geheel Limburg hebben 21 verschillende gemeenten aanvragen ingediend om in aanmerking te komen voor de regeling, uiteindelijk zijn 63 aanvragen gehonoreerd. In totaal hebben ruim 44.000 mensen deelgenomen aan een of meerdere activiteiten en hebben ruim 134.000 mensen de evenementen bezocht als toeschouwer.

In het kader van de WIR is in totaal 55.500 euro uitgekeerd aan verenigingen en stichtingen, waarvan 29.500 euro naar initiatieven in de zes locatiegemeenten is gegaan en 26.000 euro naar overige gemeenten binnen de provincie.

4.3 Conclusie

Er hebben 107 side events plaatsgevonden, op het gebied van breedtesport, cultuur en (top)sport. Naast de side events zijn activiteiten georganiseerd in het kader van de Wieler Impuls regeling. Vanuit dit initiatief hebben 63 activiteiten plaatsgevonden waaraan 44.000 mensen deelnamen. Het aantal bezoekers bij deze activiteiten bedroeg ruim 134.000.

5. Beleving inwoners Zuid-Limburg

Esther de Jong, Wilco van Gool en Albert van Schendel (NHTV Breda)

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de volgende vraag: Hoe hebben de inwoners van Zuid-Limburg het WK wielrennen 2012 beleefd? Dit belevingsonderzoek vindt dus plaats onder de inwoners van Zuid-Limburg, ongeacht of ze het evenement daadwerkelijk bezocht hebben of niet.

5.2 Methoden

Enquête inwoners

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een vragenlijst (zie bijlage 3) en is er gekozen voor mondeling enquêteren. De onderzoeksrichtlijnen die worden aanbevolen door de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) vormden het uitgangspunt voor deze studie.²¹

Veldverantwoording

De enquêtes zijn afgenomen door studenten van NHTV in de periode direct na het WK, vanaf 17 september tot 25 september. Daarnaast zijn er enquêtes op dezelfde wijze afgenomen door medewerkers van Randstad in de periode van 11 t/m 13 oktober. Ook via internet konden de inwoners de enquête invullen. In totaal hebben 1.753 mensen de enquête ingevuld; ca. 1.000 van studenten, 200 door Randstad en 500 digitaal.

Bij de mondeling enquêtes is er gekozen voor een gestratificeerde aselechte steekproeftrekking. Er is in de genoemde steden in geselecteerde straten deur aan deur geënquêteerd. Steeds is gevraagd naar de eerste persoon in het huishouden van achttien jaar of ouder die het eerst jarig was.

De resultaten per plaats en in totaal staan in tabel 5.1.

²¹ Zie www.evenementenevaluatie.nl. Namens NHTV is Albert van Schendel vanaf de oprichting van de WESP actief in deze werkgroep.

Tabel 5.1 Resultaten per plaats en in totaal

Gemeente	Omvang steekproef	Aantal bewoners (x 1.000) ²²	Betrouwbaarheid (in procenten) ²³
Eijsden-Margraten	314	25	5,5
Heerlen	240	89	6,32
Landgraaf	253	38	6,14
Maastricht	338	121	5,32
Sittard-Geleen	228	94	6,48
Valkenburg	380	17	4,97
Totaal	1.753	384	2,34

Het betrouwbaarheidsinterval geeft met 95 procent zekerheid aan binnen welke grenzen de uitkomsten geïnterpreteerd moeten worden. Bijvoorbeeld: “De totale uitkomst kan met 95 procent zekerheid 2,34 procent naar boven of beneden afwijken”.

De respondenten zijn ondervraagd over de volgende aspecten:

- Heeft men het WK bezocht en/of via de media gevolgd?;
- Belang van de positieve en acceptatie van de negatieve effecten van het WK;
- Beleving van het evenement;
- Algemene waardering van het evenement;
- Bezoek Floriade en attitude tegenover Maastricht als culturele hoofdstad;
- Achtergrondinformatie van de respondent.

Bij de schaalvragen zijn antwoordschalen met een vijfpuntsschaal gebruikt. In de rapportage zijn – voor de overzichtelijkheid – de antwoorden tot drie klassen teruggebracht: mee eens (inclusief ‘helemaal mee eens’), neutraal en mee oneens (inclusief ‘helemaal mee oneens’).

De vragenlijst is als bijlage 3 toegevoegd.

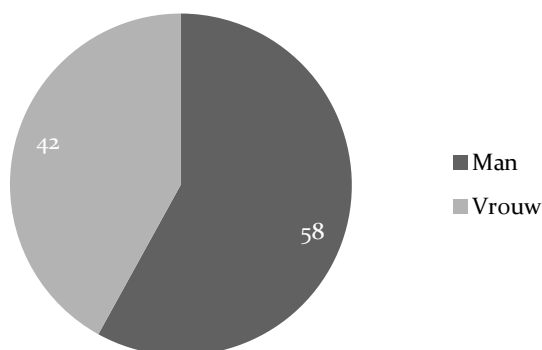
5.3 Demografische gegevens

Van de ondervraagden is 58 procent man en 42 procent vrouw (figuur 5.1). De leeftijd van de ondervraagden varieert van veertien tot 89 jaar. De gemiddelde leeftijd is 45 jaar en tussen de inwoners van de verschillende gemeenten is er een duidelijk significant verschil.

²² <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication>

²³ <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>

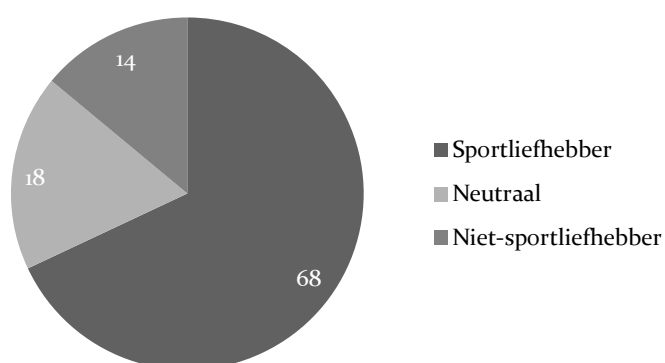
Figuur 5.1 Verhouding man/vrouw, in procenten

Van de ondervraagden heeft twintig procent een opleiding op lager onderwijs, LBO/VMBO of MAVO, 43 procent heeft minimaal MBO of HAVO/VWO genoten en 37 procent heeft een HBO- of WO-opleiding. Er zit geen duidelijk significant verschil in het opleidingsniveau tussen de inwoners van de gemeenten.

Ruim twee derde van de respondenten (68%) beschouwt zichzelf als een sportliefhebber en veertien procent geeft aan weinig met sport te hebben (figuur 5.2). Het hoogste percentage sportliefhebbers zit in Eijsden/Margraten (77%) en het laagste aantal in Heerlen en Sittard/Geleen (63%).

Figuur 5.2 Verhouding sportliefhebbers en niet-sportliefhebbers, in procenten

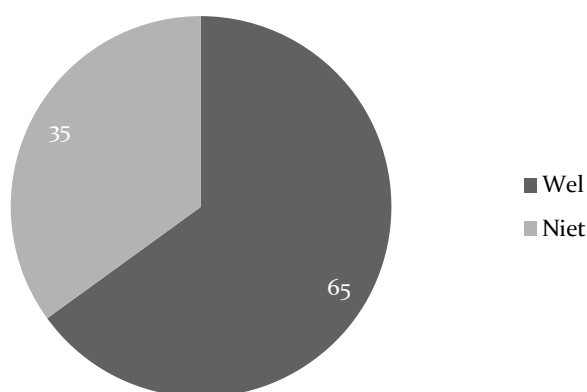

De helft van alle ondervraagden vindt zichzelf een liefhebber van de wielersport. Ruim een kwart (29%) geeft aan geen liefhebber van de wielersport te zijn. De gemeente met het laagste aantal wielersportliefhebbers is Landgraaf (41%).

Iets meer dan de helft van de respondenten (54%) heeft één of meer wedstrijden van het evenement daadwerkelijk bezocht. Zij gaven het evenement een 7,8 en dat is duidelijk hoger dan het gemiddelde van de totale steekproef.

Twee derde van de respondenten (65%) geeft aan één of meer wedstrijden via de televisie gevolgd te hebben (figuur 5.3).

Figuur 5.3 Wel of niet één of meer wedstrijden van dit WK op tv gevolgd, in procenten

Ongeveer even zoveel mensen (64%) zegt dat ze één of meer wedstrijden via andere media – als internet, radio en de krant – te hebben gevolgd.

Kijkend naar de verschillende gemeenten, dan blijkt dat inwoners van Valkenburg het WK het meest hebben bezocht en gevolgd en dat in Heerlen de animo het laagst was.

5.4 Belevingswaarde van het evenement

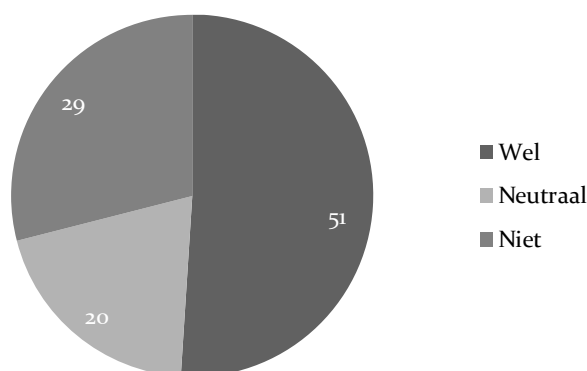
Middels enkele stellingen is nagegaan hoe de omwonenden van het WK het evenement beleefd hebben.

Persoonlijk betrokken

In hoeverre heeft men zich persoonlijk betrokken gevoeld bij dit WK? Bijna een derde van de ondervraagden (32%) geeft aan dat ze zich persoonlijk betrokken hebben gevoeld bij het WK, iets meer dan een kwart heeft een neutrale mening en 41 procent geeft aan dat ze zich niet persoonlijk betrokken te hebben gevoeld bij dit evenement. Inwoners van Valkenburg zijn relatief het meest persoonlijk betrokken (37%), inwoners van Landgraaf (23%) en Heerlen (25%) voelen zich het minst persoonlijk betrokken.

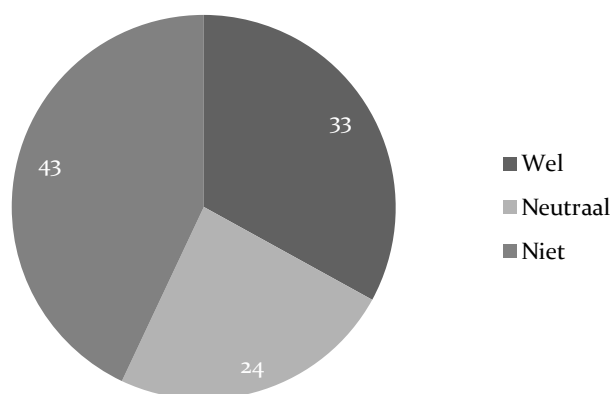
Iets meer dan de helft van de ondervraagden geeft aan dat ze het WK nog bijzonder lang zal blijven herinneren, één vijfde is hier neutraal over en voor meer dan een kwart heeft dit WK geen bijzondere herinneringswaarde (figuur 5.4). Valkenburg (61%) en Sittard/Geleen (60%) scoren het hoogst, Heerlen scoort opvallend laag (34%).

Figuur 5.4 Het WK wel of niet blijven herinneren, in procenten

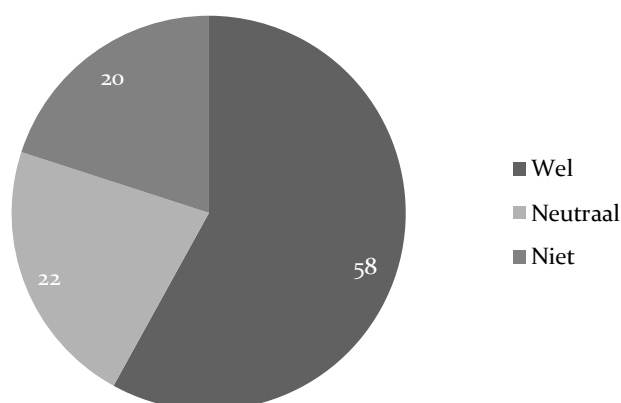
Een derde van de respondenten is niet diep onder de indruk geraakt van het evenement, een kwart heeft een neutrale mening, maar voor 43 procent van de ondervraagden geldt dat ze wel diep onder de indruk zijn geraakt van het WK in Limburg (figuur 5.5). Dit aantal is het hoogst in Sittard/Geleen (55%) en het laagst in Heerlen (34%).

Figuur 5.5 Wel of niet diep onder de indruk van het WK, in procenten

Bijna zes op de tien ondervraagden geven aan genoten te hebben van het WK (figuur 5.6). Dit het hoogst in Sittard/Geleen met zeventig procent en het laagst in Landgraaf met 51 procent.

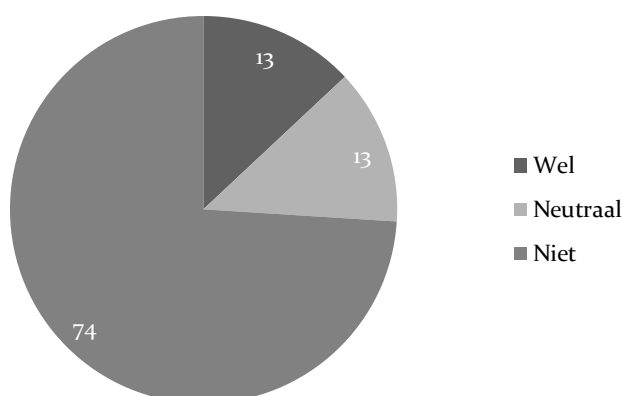
Figuur 5.6 Wel of niet genoten van het WK, in procenten

Iets meer dan de helft (52%) is zelfs positief verrast geweest door het evenement. Ook hier scoort Sittard/Geleen het hoogst met 68 procent en Maastricht het laagst met 44 procent.

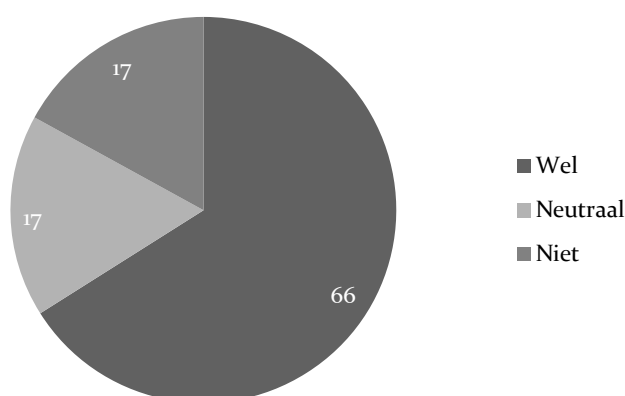
Op een andere stelling, of men negatief verrast is door het evenement, antwoordde dertien procent dat ze inderdaad negatief verrast waren. Echter, driekwart van de ondervraagden geeft aan dat ze niet negatief verrast waren door het evenement (figuur 5.7).

Figuur 5.7 Wel of niet negatief verrast door het WK, in procenten

Een belangrijke vraag in het onderzoek naar de beleving van grootschalige sportevenementen is de vraag naar hoe trots men is dat het evenement in de eigen regio of woonplaats heeft plaatsgevonden. Liefst twee derde van de respondenten geeft aan dat men trots is en slechts zeventien procent heeft dit trotse gevoel niet (figuur 5.8). Dit gevoel van trots is het hoogst in Eijsden/Margraten (71%) en Heerlen (70%) en het laagst in Landgraaf (59%).

Figuur 5.8 Wel of niet trots dat het WK in eigen regio of woonplaats heeft plaatsgevonden, in procenten

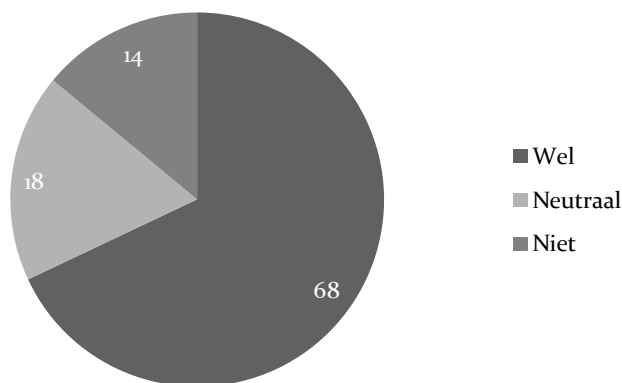

Het is deze trots die verbindend werkt in de regio; ook andere indicatoren van beleving dragen bij aan het verbindend effect van sportevenementen, van evenementen of van activiteiten in de vrijetijdsindustrie in zijn algemeenheid.

5.5 Draagvlak en commitment

Is er draagvlak bij de omwonenden om dergelijke topsportevenementen naar de regio te halen? Ruim twee derde vindt dit volkomen terecht en slechts veertien is minder enthousiast over het organiseren van dergelijke topsportevenementen in de regio Zuid-Limburg (figuur 5.9).

Figuur 5.9 Wel of niet terecht dergelijke topsportevenementen naar regio te halen, in procenten

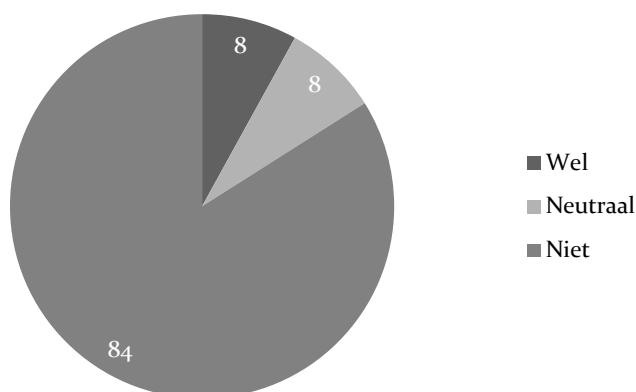
Ongeveer even veel mensen (64%) vinden het WK een grote aanwinst voor de regio en achttien procent van de ondervraagden vinden dit WK juist geen grote aanwinst voor de regio Zuid-Limburg. In Eijsden/Margraten vindt zeventig procent het WK een aanwinst, in Landgraaf slechts 58 procent.

Negatieve belevingen

Het WK is geen reden geweest voor de omwonenden om hun woonplaats te ontvluchten. Slechts twaalf procent geeft aan dat ze hun woonplaats tijdens het WK ontvlucht zijn, maar tachtig procent van de omwonenden zijn gewoon in hun stad of dorp gebleven.

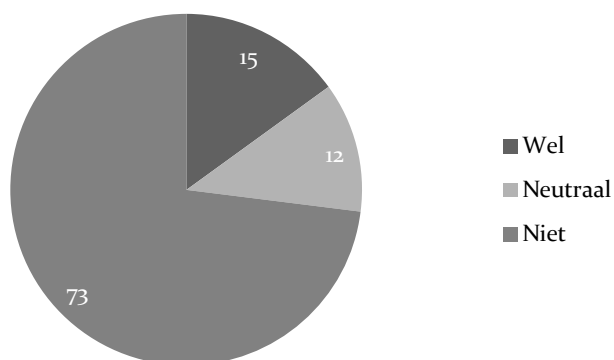
Het WK heeft ook niet geleid tot onveilige gevoelens bij de omwonenden. Slechts acht procent geeft aan zich onveilig te hebben gevoeld tijdens het WK, maar een grote meerderheid zegt totaal geen onveilige gevoelens te hebben gehad tijdens dit grote evenement (figuur 5.10).

Figuur 5.10 Wel of niet onveilig gevoeld tijdens het WK, in procenten

Van alle respondenten geeft tenslotte vijftien procent aan zich behoorlijk te hebben gestoord aan het evenement (figuur 5.11). Echter, een grote meerderheid zegt dat ze zich niet behoorlijk gestoord hebben aan dit WK wielrennen.

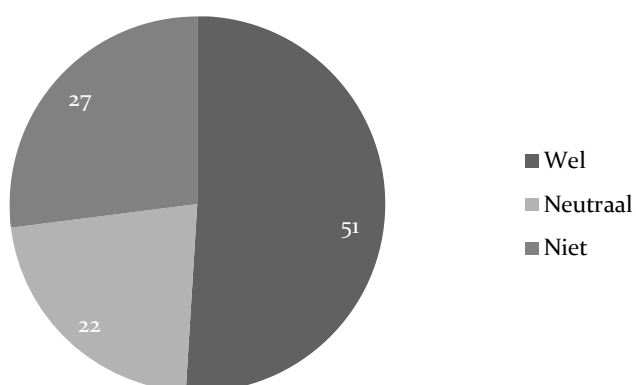
Figuur 5.11 Wel of niet gestoord aan het WK, in procenten

Een grootschalig evenement als het WK wielrennen heeft zowel positieve als negatieve effecten. Het WK zorgt voor veel aandacht in de media voor de regio, maar omdat een wielerevenement op de openbare weg plaatsvindt kunnen de omwonenden ook negatieve effecten ervaren. In dit onderzoek is nagegaan of men de negatieve effecten acceptabel vindt en in welke mate men de positieve effecten belangrijk vindt.

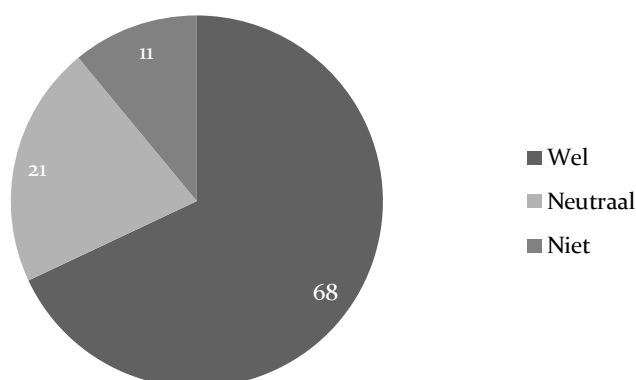
Voor de helft van de ondervraagden zijn de negatieve effecten van dit WK acceptabel (figuur 5.12). Ruim een kwart geeft echter aan dat ze de negatieve effecten niet acceptabel vinden. Het meest positief over de negatieve effecten zijn de inwoners van Sittard/Geleen (64%) en het minst positief zijn de inwoners van Eijsden/Margraten (46%).

Figuur 5.12 Negatieve aspecten WK wel of niet acceptabel, in procenten

Slechts elf procent vindt de positieve effecten van dit WK niet belangrijk (figuur 5.13). Ruim tweederde van de ondervraagden geeft echter aan dat ze de positieve effecten van het WK wél belangrijk tot zeer belangrijk vinden. Ook hier scoort Sittard/Geleen het hoogst (79% vindt het belangrijk) en scoort Maastricht het laagst (61%).

Figuur 5.13 Positieve aspecten WK wel of niet belangrijk, in procenten

Rapportcijfer voor het WK

De omwonenden mochten ook hun beleving van en tevredenheid over het evenement in een rapportcijfer weergeven. Van alle ondervraagden geeft 84 procent een voldoende (5,5 of hoger) en geeft zestien procent een onvoldoende. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,0 en dat is hoger dan de bewoners van Amsterdam en Rotterdam aangaven bij respectievelijk de start van de Giro d'Italia en de Tour de France. De bewoners die het evenement ook daadwerkelijk hebben bezocht, geven een 7,8; beduidend hoger dan het gemiddelde van de totale groep. Er is een duidelijk significant verschil tussen de inwoners van de verschillende gemeenten. Inwoners van Sittard/Geleen geven het hoogste cijfer (7,5), gevolgd door Eijsden/Margraten (7,3), Heerlen, Maastricht en Valkenburg (allen 7,0). Een negatieve uitschieter is Landgraaf, waar de inwoners een 6,5 geven. Hiermee verschilt het rapportcijfer van Landgraaf significant van de cijfers van Sittard/Geleen, Eijsden/Margraten en Valkenburg.

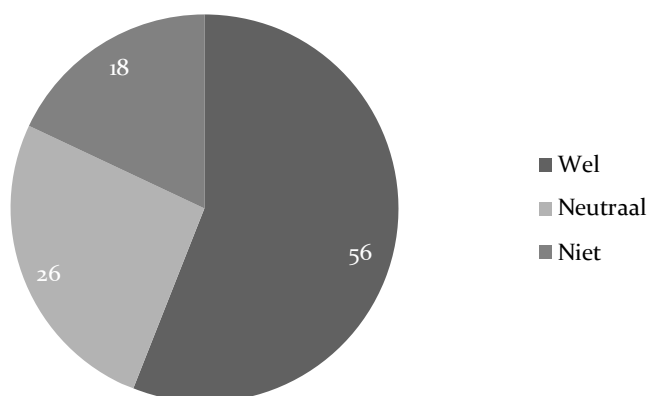
5.6 Floriade en Maastricht

Bezoek aan Floriade en draagvlak voor Maastricht als culturele hoofdstad

In dit onderzoek is ook meegenomen of de Zuid-Limburgers een ander groot evenement in Limburg, de Floriade in Venlo, hebben bezocht. Bijna een kwart van de respondenten (24%) heeft de Floriade in Venlo al bezocht. Van degenen die de Floriade nog niet hebben bezocht, geeft dertien procent aan nog wel van plan te zijn een bezoek te brengen aan dit grote evenement in Venlo.

Maastricht is één van de Nederlandse kandidaten om in 2018 culturele hoofdstad van Europa te worden. Om te achterhalen of er onder de inwoners van Zuid-Limburg draagvlak voor dit initiatief bestaat is in de face-to-face-enquêtes gevraagd of men hier achter staat. Maar liefst 56 procent van de respondenten zegt volmondig “ja”, terwijl een kwart het nog niet weet of geen mening heeft en neutraal blijft. Achttien procent van de respondenten staat niet achter dit initiatief (figuur 5.14).

Figuur 5.14 Wel of niet achter draagvlak initiatief Maastricht culturele hoofdstad van Europa, in procenten

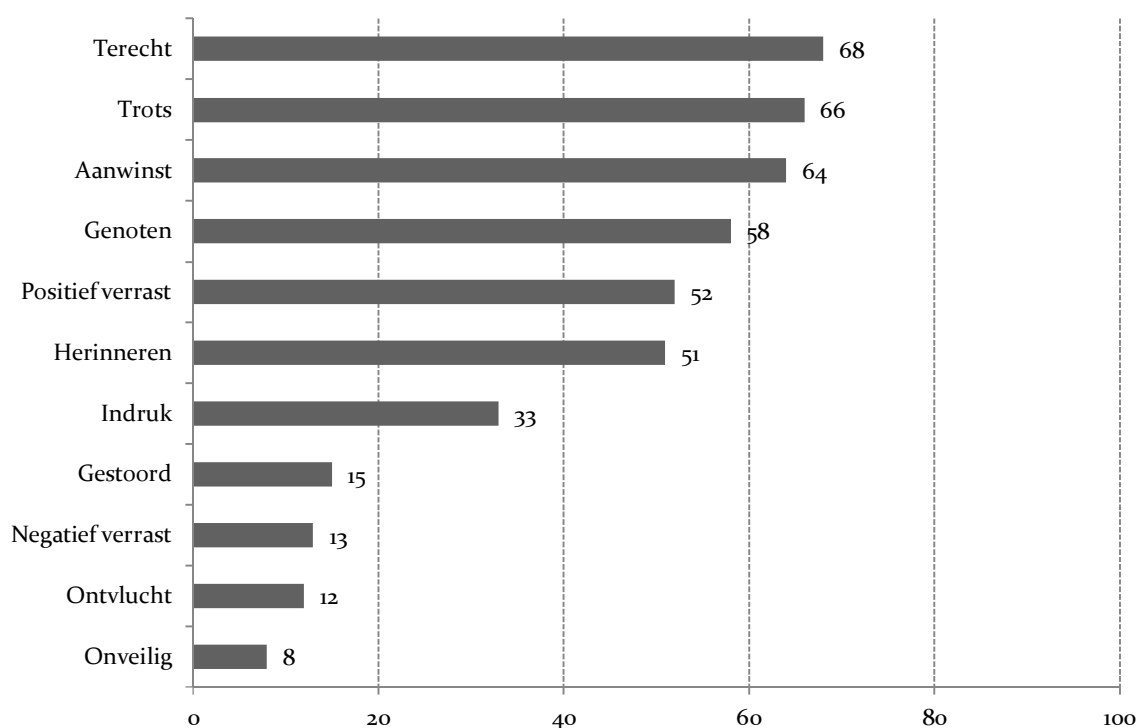

5.7 Conclusie

Qua beleving is het duidelijk dat de inwoners van Zuid-Limburg genoten hebben, dat zij trots op hun regio zijn en het terecht vinden dat de overheid dergelijke evenementen naar de regio haalt. Dergelijke evenementen zijn een aanwinst voor de regio.

Er blijkt aardig wat draagvlak en commitment te bestaan voor het WK wielrennen in Zuid-Limburg (figuur 5.15). Tweederde van de ondervraagde Zuid-Limburgers geeft aan trots te zijn dat het WK in hun regio heeft plaatsgevonden en eveneens tweederde zegt het terecht te vinden dat dergelijke topsportevenementen naar de regio gehaald worden. Kijkend naar de verschillen tussen de gemeenten dan valt op dat Heerlen en Landgraaf over het algemeen wat lager scoren dan het gemiddelde en dat inwoners van Eijsden/Margraten en Sittard/Geleen het meest positief over dit evenement zijn. Dit komt vooral tot uiting in het hoge rapportcijfers die de inwoners uit deze gemeenten geven.

Figuur 5.15 Percentage respondenten dat het eens is met de betreffende vragen over de aspecten van het WK wielrennen

6. Conclusie

In september 2012 vond voor de zesde maal in 75 jaar tijd het WK wielrennen in Zuid-Limburg plaats. Het voorliggende onderzoek leert wat de economische impact van het topsportevenement voor Zuid-Limburg was, gebaseerd op de additionele uitgaven van bezoekers, organiserende stichting, technici, media en deelnemers (inclusief begeleiders). Daarnaast is de media-waarde van het evenement berekend en is inzicht verstrekt in de beleving van het evenement door de lokale inwoners.

Het WK wielrennen bracht ruim 130.000 'reguliere' bezoekers op de been in Zuid-Limburg die gezamenlijk ruim 390.000 bezoeken aan het evenement brachten. Bijna negen van de tien bezoekers hadden de Nederlandse nationaliteit en zeven van de tien waren mannen. Ongeveer acht van de tien bezoekers waren sporters, veelal beoefenaars van een tak van de wielersport. De VIP's, waaronder genodigden van de UCI en het LOC, zijn bij de 'reguliere' bezoekers niet meegeteld. Dat aantal betrof ruim 14.000 personen. Verder waren er 4.600 renners, begeleiders en officials, 860 technici, 1.250 mediaprofessionals en 1.000 vrijwilligers bij het evenement betrokken. De economische impact bedraagt 28.793.000 euro. Dit bedrag kan worden beschouwd als een bovengrens, omdat eventuele verdringingseffecten niet zijn verrekend. In dat kader zijn de resultaten van een vergelijking van het aantal (overnachtingen van) buitenlandse gasten in september 2011 en september 2012 in Limburg met die van Nederland opvallend. De groei van (overnachtingen van) buitenlandse gasten was in Limburg beduidend hoger. Het is waarschijnlijk dat het WK wielrennen hieraan een bijdrage geleverd heeft. De mate waarin verdringing is opgetreden en of dat op de langere termijn een negatief effect heeft op het (verblijfs)toerisme in Zuid-Limburg blijft evenwel ongewis. Dat geldt ook voor de toeristisch-recreatieve en zakelijke effecten op het vlak van place marketing.

Door het bezoek aan het WK wielrennen bleek twintig procent van de niet-sporters (enigszins) aangemoedigd om te gaan sporten. De bezoekers van het WK wielrennen 2012 beoordelen het evenement met een gemiddeld rapportcijfer van 8,0. Dit oordeel is in vergelijking met andere recent in Nederland georganiseerde grote wielerevenementen, waaronder de start van de Vuelta a España en de start van de Giro d'Italia, hoog.

De mediawaarde van de gemeten Nederlandse media bedroeg 22,5 miljoen euro. Circa driekwart (16,8 miljoen euro) van dat bedrag heeft betrekking op de aandacht op TV. Een bedrag van 4,9 miljoen euro, ongeveer een vijfde van de totale mediawaarde, verwijst naar het bereik van de nationale en regionale kranten. Het resterende deel, de radiozendtijd, vertegenwoordigt een waarde van ruim 800.000 euro. Voorts is gebleken dat wereldwijd in september 2012 ruim 16.000 artikelen over het WK wielrennen verschenen op buitenlandse online nieuwssites verschenen zijn. Van de geanalyseerde 2.200 artikelen op Nederlandse online nieuwssites bleek de toon overwegend positief.

De lokale bevolking – inwoners van de partnergemeenten - geeft het evenement een gemiddeld rapportcijfer van 7,0. Bewoners die het evenement ook bezocht hebben, kwamen uit op een oordeel van gemiddeld 7,8. Bijna zeven op de tien inwoners vindt het terecht dat topsportevenementen in de regio georganiseerd worden. Twee derde van de inwoners is trots op het feit dat het WK wielrennen in hun woonplaats heeft plaatsgevonden. Verder is gebleken dat bijna twee derde vindt dat het evenement een grote aanwinst voor de regio is en nog geen één op de tien van de inwoners heeft zich gestoord aan het evenement. Circa zeven van de tien inwoners vindt de positieve effecten van het evenement belangrijk, terwijl ruim de helft de negatieve effecten acceptabel vindt.

Als gevolg van de inbedding van het topsportevenement in een breder WK-programma, waaronder breedtesport en cultuur, is nadrukkelijk ingezet op het positief (maatschappelijk) benutten van de potentie die uitgaat van het WK wielrennen 2012. Dit onderzoek wijst uit dat er op de korte termijn positieve effecten zijn, waaronder de economische impact en de tevredenheid onder de bezoekers. Ook is gebleken dat de kracht van het topsportevenement niet overschat mag worden. De mate waarin bezoekers als gevolg van een bezoek aan het topsportevenement aangemoedigd zijn om zelf (vaker) sportief actief te worden is bijvoorbeeld beperkt gebleken. Dit onderzoek geeft een beeld van de effecten van het WK wielrennen op de korte termijn, in die zin is het een momentopname. De waarde van het WK wielrennen op de langere termijn is afhankelijk van de intensiteit en de wijze waarop er door publieke en private partijen wordt ingezet op het momentum dat het WK wielrennen 2012 – nog steeds – biedt.

Bijlagen: 3

Bijlage 1: Economische impact

Bijlage 1a: vragenlijst

Locatie WK-gemeente: ☐ Maastricht ☐ Valkenburg ☐ Heerlen ☐ Landgraaf ☐ Eijsden-Margraten ☐ Sittard-Geleen	Datum: ☐ 16 september ☐ 17 september ☐ 18 september ☐ 19 september ☐ 20 september ☐ 21 september ☐ 22 september ☐ 23 september	Tijdstip: ☐ 08.00-12.00 ☐ 12.00-17.00 ☐ 17.00-21.00	Weer nu: ☐ ☐ ☐ ☐ Vink geslacht respondent aan zonder te vragen: ☐ Man ☐ Vrouw
--	---	--	---

*Dit schema in te vullen door de interviewer. Bij alle vragen **slechts 1 antwoord** mogelijk, tenzij **anders aangegeven**.*

Goedendag mevrouw/meneer, mag ik u enkele vragen stellen over uw bezoek aan het WK wielrennen? Het duurt ongeveer vijf minuten.

1. Bent u ...

- (1) Bezoeker op eigen initiatief
- (2) Bezoeker op uitnodiging van sponsor of organisatie WK wielrennen
- (3) Deelnemer
- (4) Anders

2. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode of wat is het land waar u woont?

- (1) NL: postcode |__|__|__|__|
- (2) Buitenland: DUI BE FR GB SPA anders nl. _____ → verder met vraag 4

3. Woont u in Zuid-Limburg? *ENQ: Zuid-Limburg is de gemeente Sittard-Geleen en alle gemeenten die hier zuidelijk van liggen, te weten Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal.*

- (1) Ja
- (2) Nee

4. In welk gezelschap bent u hier? ENQ: meerdere antwoorden mogelijk

- (1) Alleen
- (2) Met partner / echtgeno(o)t(e) en zonder kinderen
- (3) Met partner / echtgeno(o)t(e) en met kinderen
 - 1. # kind(eren) jonger dan 6 jaar
 - 2. # kind(eren) tussen 6 en 12 jaar
 - 3. # kind(eren) ouder dan 12 jaar
- (4) Alleen met kinderen
 - 1. # kind(eren) jonger dan 6 jaar
 - 2. # kind(eren) tussen 6 en 12 jaar
 - 3. # kind(eren) ouder dan 12 jaar
- (5) Met overige familie
- (6) Met vrienden / kennissen
- (7) Met school, bedrijf, vereniging, etc.
- (8) Anders

5. Uit hoeveel personen bestaat uw gezelschap? _____ personen

6. Hoeveel van deze personen zijn GEEN toeschouwer van dit evenement (bijv. omdat ze andere interesses hebben/gaan winkelen e.d.)?

_____ personen

7. Als het WK wielrennen niet had plaatsgevonden in Zuid-Limburg, was u dan vandaag toch in Zuid-Limburg geweest?

- (1) Waarschijnlijk wel → verder met vraag 8
- (2) Waarschijnlijk niet → verder met vraag 9
- (3) Weet niet → verder met vraag 8

8. Bent u langer in Zuid-Limburg gebleven door dit evenement?

- (1) Nee
- (2) Ja, namelijk _____ uur / _____ dagen langer

9. Stel dat dit evenement niet in Zuid-Limburg, maar elders in Nederland had plaatsgevonden, was u dan daarheen gegaan voor dit evenement?

- (1) Waarschijnlijk wel
- (2) Waarschijnlijk niet
- (3) Weet niet/hangt ervan af

**10. Respondent ≠ inwoner Zuid-Limburg: Hoe lang bent u van plan Zuid-Limburg te bezoeken?
Respondent = inwoner Zuid-Limburg: Hoe lang bent u van plan van huis te zijn?**

ENQ: zie vraag 3 wel of geen inwoner Zuid-Limburg

- (1) _____ uur → verder met vraag 15
- (2) _____ dagen → verder met vraag 11

11. Overnacht u, of heeft u afgelopen nacht(en), ergens anders dan op uw vaste woonadres overnacht?

(1) Ja

(2) Nee → verder met vraag 15

12. Waar en hoe vaak overnacht u? ENQ: Zuid-Limburg is de gemeente Sittard-Geleen en alle gemeenten die hier zuidelijk van liggen, te weten Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal.

(1) _____ overnachtingen in Zuid-Limburg

(2) _____ overnachtingen in Noord- en Midden-Limburg

(3) _____ overnachtingen elders in Nederland

(1) _____ overnachtingen in buitenland

13. In welke type accommodatie overnacht u en wat is de prijs van 1 overnachting?

(1) Bij vrienden/familie/kennissen

(2) Bed & Breakfast ⇒ prijs per overnachting = € _____

(3) Hotel 0 - 3 sterren ⇒ prijs per overnachting = € _____

(4) Hotel 4 - 5 sterren ⇒ prijs per overnachting = € _____

(5) Bungalowpark ⇒ prijs per overnachting = € _____

(6) Camping ⇒ prijs per overnachting = € _____

(7) Overig ⇒ prijs per overnachting = € _____

14. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingsprijs betrekking?

_____ personen

15. Hoeveel dagen bezoekt u de wedstrijden van het WK wielrennen? ENQ: het gaat hier om de bezoeken aan dagen waarop tijdritten of wegwedstrijden worden gereden.

_____ dagen

16. Heeft u deelgenomen of gaat u nog deelnemen aan de volgende evenementen?

ENQ: het betreft hier breedtesportevenementen die ter promotie van het fietsen in Zuid-Limburg zijn georganiseerd.

- a. WK Kids Estafette, maandag 4 en dinsdag 5 juni 2012** (ENQ: estafette van leerlingen uit groep 7 en 8 die 100 dagen voor het wk 100 kilometer van het parcours afleggen)

- (1) Ja
(2) Nee

- b. WK Toertocht, zaterdag 15 september 2012, Megalandterrein in Landgraaf**

(ENQ: toerversie voor recreatieve fietsers van 85 en 170 kilometer)

- (1) Ja
(2) Nee

- c. Start 2 Bike, op zaterdag en zondagen in september in WK-gemeenten** (ENQ: activiteiten om (weer) te beginnen met mountainbiken of racefietsen)

- (1) Ja
(2) Nee
(3) Misschien

- d. WK Bike & Fun Event, donderdag 20 september 2012, Megalandterrein in Landgraaf** (ENQ: diverse activiteiten voor kinderen)

- (1) Ja
(2) Nee
(3) Misschien

17. Wat is vandaag op u van toepassing?

- (1) Ik doe alleen uitgaven voor mezelf
(2) Ik betaal ook voor een ander, anderen
(3) Ik betaal niets, iemand anders betaalt voor mij → verder met vraag 20

18. Hoeveel denkt u vandaag ongeveer uit te geven voor uzelf en/of uw gezelschap aan het volgende? Het gaat om bestedingen in Zuid-Limburg. ENQ: controleer totaalbedrag, meerdere antwoorden mogelijk

1	Toegang evenement	€	6	Boodschappen doen	€
2	Merchandising/souvenirs	€	7	(Andere) dagattracties/recreatie	€
3	Eten en drinken	€	8	Parkeren en brandstof, huur fietsen	€
4	Openbaar vervoer	€	9	Overige uitgaven	€
5	Winkelen	€			
	Totaal (1-9)	€		Weet alleen totaal	€

19. Op hoeveel personen hebben deze uitgaven betrekking? _____ personen

20. Met welk vervoermiddel heeft u de langste afstand van uw vaste woonadres naar deze locatie afgelegd?

- (1) Auto/motor
- (2) Trein
- (3) Vliegtuig
- (4) Bus/tram/metro
- (5) Taxi
- (6) (Brom)fiets/scooter
- (7) Boot
- (8) Lopend
- (9) Anders

21. Welke sport of sporten heeft u in de afgelopen twaalf maanden beoefend?

ENQ: meerdere antwoorden mogelijk

1 aerobics, steps, spinning (groepslessen op muziek)	27 roeien
2 atletiek	28 schaatsen (lange baan, kunstschaatsen, ijshockey)
3 badminton	29 schaken
4 basketbal	30 schietsport
5 biljart, poolbiljart, snooker	31 skeeleren, skaten
6 bowling	32 skiën, langlaufen, snowboarden
7 bridge	33 squash
8 dammen	34 tafeltennis
9 danssport	35 tennis
10 darts	36 vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
11 duiksport	37 voetbal (veld, zaal, futsal)
12 fitness (cardio/kracht)	38 volleybal (zaalvolleybal, beachvolleybal)
13 golf	39 wandelsport
14 gymnastiek, turnen	40 waterpolo
15 handbal	41 wielrennen, toerfietsen, mountainbiken
16 hardlopen, joggen, trimmen	42 zeilen, surfen
17 hockey	43 zwemsport (excl. waterpolo)
18 honkbal, softbal	44 andere sport, namelijk:
	_____
19 jeu de boules	
20 judo	
21 kano	45 geen sport → verder met vraag 24
22 (berg)klimsport (indoor, outdoor)	
23 korfbal	
24 midgetgolf	
25 motorsport	
26 paardensport	

22. Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport?

ENQ: indien men het niet precies weet, dan volstaat een zo nauwkeurig mogelijke schatting

- (1) 1 tot 11 keer
- (2) 12 tot 59 keer
- (3) 60 tot 119 keer
- (4) 120 keer of meer

23. Bent u door het bezoek aan het WK wielrennen aangemoedigd om meer te gaan sporten?

- (1) Ja → verder met vraag 25
- (2) Enigszins → verder met vraag 25
- (3) Nee → verder met vraag 25

24. Bent u door het bezoek aan het WK wielrennen aangemoedigd om te gaan sporten? ENQ: deze vraag alleen voor mensen die niet sporten

- (1) Ja
- (2) Enigszins
- (3) Nee

25. Wat is uw geboortjaar? Geboortjaar = |_1_|_9_|_|_|_|_|

26. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- (1) Geen onderwijs
- (2) Basisonderwijs
- (3) LBO/VMBO (VLO, ULO, MULO, VBO, Ambachtsschool, Huishoudschool, LEAO, LAS, LTS)
- (4) MAVO
- (5) MBO (MTS, UTS, MEAO, VHBO, KMBO, Leerlingwezen)
- (6) HAVO, VWO, HBS
- (7) HBO (HTS, HEAO, Hogeschool, Universiteit)
- (8) WO
- (9) Anders

27. TOT SLOT: Als u het WK wielrennen als totaal beoordeelt, welk rapportcijfer zou u dat dan geven? 1 staat voor zeer slecht en 10 voor uitmuntend.

Cijfer: _____

:: Hartelijk dank voor uw medewerking! ::

Bijlage 1b: Achtergronden bezoekersinterviews

Tabel: Netto respons bezoekersonderzoek per dag

Datum en locatie	n
16-SEP-2012	319
17-SEP-2012	252
18-SEP-2012	321
19-SEP-2012	428
21-SEP-2012	268
22-SEP-2012	104
23-SEP-2012	352
Onbekend	1
Totaal	2.045
Maastricht	106
Valkenburg	1311
Heerlen	196
Landgraaf	116
Eijsden-Margraten	112
Sittard-Geleen	204
Totaal	2.045

Bijlage 1c: bezoekerstellingen

Methode

De telling van het aantal bezoeken van het WK wielrennen werd opgedeeld in tellingen per dag, van zondag 16 september tot en met zondag 23 september. Donderdag 20 september werd buiten beschouwing gelaten, omdat op deze dag geen wieleronderdeel plaatsvond. Per dag werd het aantal bezoeken aan het laatste onderdeel van de betreffende dag gemeten.

Als uitgangspunt werd het aantal unieke kilometers parcours per dag genomen. Unieke kilometers betekent dat de kilometers in een parcours slechts één keer in de telling voorkomen. Met andere woorden, wanneer een parcours meerdere malen werd bereden, telde dit parcours slechts eenmaal mee in de telling.

Per dag werden er metingen uitgevoerd. Dit betrof metingen over 50 meter aan één zijde van het parcours. Er werd op minimaal twee 'rustige' en twee 'drukke' punt te meten, waaruit een gemiddelde rolde voor een 'rustig' en 'druk' meetpunt. Ook werd er vanaf woensdag 19 september op minimaal twee 'gemiddelde' meetpunt gemeten, als tussenvorm tussen 'rustig' en 'druk'.

Vervolgens werd in de berekening nagegaan welk percentage van het aantal unieke kilometers van het parcours kon worden omschreven als 'rustig', 'gemiddeld' en 'druk'. Met dit percentage werd het aantal kilometers opgedeeld in rustige, gemiddelde en drukke punten.

Het percentage unieke kilometers werd, rekening houdend met twee zijden van het parcours, vermenigvuldigd met de tussenmetingen. Hierdoor ontstond een totaalbeeld van het volledige parcours en aldus ook een totaalbeeld van het aantal bezoekers per dag.

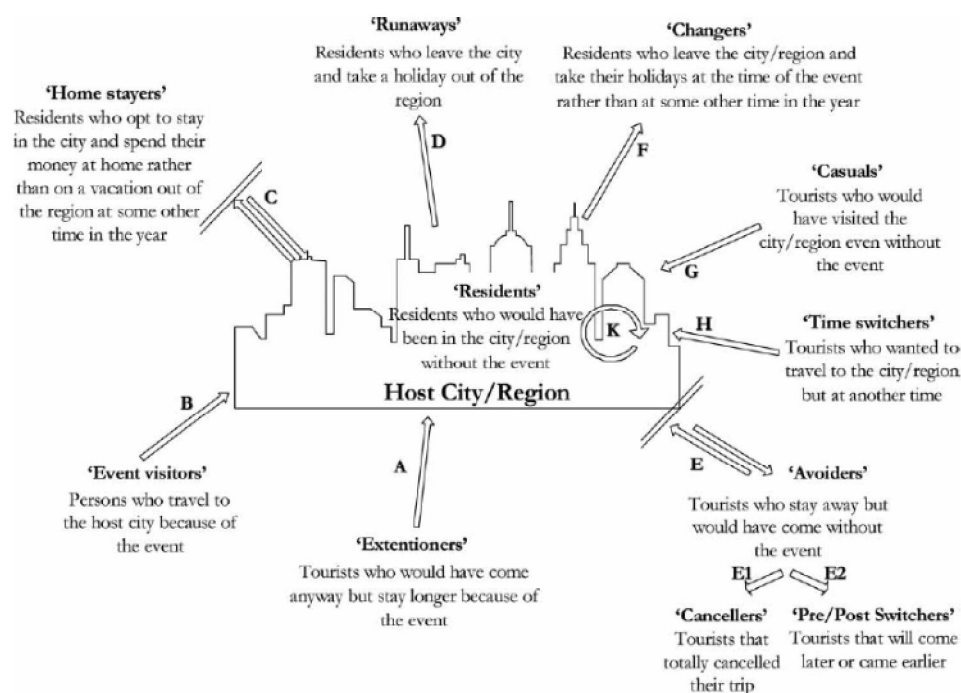
Een overzicht van de (opdeling van) de meetpunten, bezoekerstellingen en subtotalen per dag is opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel: Aantal bezoeken per dag

Dag	Aantal km.	Meetpunt 'leeg'	Meetpunt 'rustig'	Meetpunt 'gemiddeld'	Meetpunt 'druk'	Totaal
Zondag 16 september						
Ploegentijdrit heren	53,2	0 40%	61 59,5%	- -	343 0,5%	80.200
Maandag 17 september						
Individuele tijdrit heren espoirs	36	0 50%	31,5 49,5%	- -	121 0,5%	23.300
Dinsdag 18 september						
Individuele tijdrit dames elite	24,1	0 35%	12 64%	- -	202 1%	9.300
Woensdag 19 september						
Individuele tijdrit heren elite	46,2	0 50%	15 44%	140 5%	375 1%	32.100
Vrijdag 21 september						
Wegwedstrijd dames, circuit	16,1	0 75%	75 22,5%	156 2%	300 0,5%	13.800
Zaterdag 22 september						
Wegwedstrijd dames elite, circuit	16,1	0 60%	- -	251 39%	333 1%	65.200
Zondag 23 september						
Wegwedstrijd heren elite, aanloop	106	0 86%	32 11%	400 2,5%	575 0,5%	69.500
Wegwedstrijd heren elite, circuit	16,1	0 25%	32 45%	400 20%	575 10%	97.800
Totaal						391.200

Bijlage 1d: Major Sporting Event Tourism Flow Model

Tabel: Major Sporting Event Tourism Flow Model

Bron: Preuss et al. (2007)²⁴

Verhoging economische impact:

- Extentioners
- Event visitors
- Home stayers (importsubstitutie)

Verlagend economische impact:

- Runaways
- Cancellers

Neutraal effect economische impact:

- Changers
- Pre/Post switchers
- Casuals
- Time switchers
- Residents

²⁴ Preuss, H. (2007). 'FIFA World Cup 2006 and its legacy on tourism'. In: R. Conrady & M. Buck (red.). *Trends and Issues in Global Tourism*, pp. 83-102. Berlijn/Heidelberg: Springer.

Bijlage 2: Promotionele (media) waarde

Achtergronden mediumbereik/mediawaarde

Het onderzoek mediumbereik/ mediawaarde – geeft antwoord op de vraag: Wat is de waarde van de aandacht, gemeten in tijd en oppervlakte, die het WK wielrennen krijgt in kranten, op televisie, op de radio, in geschreven pers en op het internet, uitgedrukt in waarde van een vergelijkbare hoeveelheid reclameruimte.

Ervaringen uit het verleden hebben geleerd dat het vastleggen van de media aandacht een uitgebreide logistieke organisatie vergt. Bij evenementen die internationaal aandacht krijgen, zoals het WK wielrennen, komen daar nog problemen als taal en verkrijgbaarheid bij.

Voor dit onderzoek is de media-aandacht die het WK wielrennen in Nederland gekregen heeft uitgebreid vastgelegd.

Voor het toekennen van waarde aan uitingen zijn methodieken gebruikt die afgeleid zijn van de richtlijnen van de WESP.

Daar waar gesproken wordt over bereik, wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Het netto bereik per mediumtype => iedereen die minstens een keer in contact is gekomen met het evenement en
- Het bruto bereik per mediumtype => het bruto bereik vinden we door het netto bereik te vermenigvuldigen met de contactfrequentie. Het bruto bereik wordt in uitgedrukt in Gross Rating Point²⁵(GPR).

Kranten

Voor waardebepaling van kranten is een selectie gemaakt uit kranten die voorkomen in de NOM-printmonitor. Alle nationale kranten zijn in het onderzoek meegenomen. Van de 23 regionale kranten zijn achtereenvolgens de kranten Media Groep Limburg (Limburgs Dagblad en Dagblad de Limburger), Dagblad van het Noorden en de Stentor geselecteerd. Verondersteld wordt dat het Dagblad van het Noorden en de Stentor representatief zijn voor andere regionale kranten buiten de regio waarbinnen het WK wielrennen georganiseerd wordt.

Voor waardebepaling is gebruik gemaakt van de tarievencalculator van Cebuco. Bij de berekening is uitgegaan van een (willekeurige) hele pagina reclameruimte, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen zwart/wit en full color. Het formaat van het artikel bepaalt de waarde.

Middels de tarievencalculator van Cebuco kan onderscheid gemaakt worden in oplagen en bereik van de dagbladen. Dit is toegepast voor de dagbladen van Media Groep Limburg, omdat het WK wielrennen in de zuidelijke edities beduidend meer aandacht genoot dan in de noordelijke.

Televisie

Voor waardebepaling van televisie is een selectie gemaakt van zenders/omroepen die überhaupt aandacht besteden aan nieuws, actualiteiten en sport.

²⁵ Gross Rating Point is de eenheid die gebruikt wordt voor het uitdrukken van mediaprestaties van vooral tv- en radiocampagnes. Definitie: één procent van de doelgroep één keer bereiken. Het aantal GRP's wordt berekend door het netto bereikpercentage van een bepaald medium te vermenigvuldigen met de gemiddelde Medium Confrontatie Frequentie hiervan. Voorbeeld 60% bereik en 4 contacten betekent 240 GRP's (Cebuco).

Van de elf nationale zenders is gekozen voor Nederland 1, Nederland 2, Nederland 3, RTL 4, SBS 6 en Eurosport. Vanwege logistieke beperkingen zijn voor de regionale zenders enkel de Limburgse zenders (L1 TV en TV Limburg) in het onderzoek betrokken.

Bij het bepalen van de waarde zijn de bruto kosten per GPR (€2.245,-) van RTL Nederland gebruikt. Voor de publieke en commerciële omroepen/zenders zijn kijkcijfers verzameld door Stichting KijkOnderzoek.

Voor waardetoekenning aan de uitingen van regionale zenders worden geen kijkcijfers gebruikt, aangezien deze niet voor handen zijn. Hier is gebruik gemaakt van de gemiddelde verkoopprijs van reclametijd. Bij het onderzoek is geen rekening gehouden met doorlopende herhalingen van uitzendingen.

Radio

Om de waarde te bepalen van de uitingen op de radio zijn 2 zenders geselecteerd: Radio 1 (de sport en actualiteiten zender) en L1 radio (regionale zender). Luister- en bereikcijfers zijn niet aan uitingen toe te schrijven aangezien het week- en maandcijfers zijn. Bij de waardetoekenning is gebruik gemaakt van de prijs die omroepen hanteren bij de verkoop van reclametijd.

Online nieuwssites

Voor het berekenen van online artikelen is geen internationale standaard voor het toekennen van mediawaarde. Wel zijn cijfers bekend over het bereik van online artikelen. Er is een gerichte zoekopdracht geplaatst naar internationale online artikelen over het WK wielrennen; er ontbreken landen in verband met de beperkingen met het vertalen.

Bijlage 3: Beleving

De vragenlijst voor de beleving van inwoners.

- Deze enquête heeft betrekking op de persoonlijke ervaring van de respondent met (de effecten van):
- De enquête is volledig anoniem en het is van zeer groot belang dat de vragen naar waarheid worden beantwoord.
- De mening van de respondent kan nooit fout zijn!
- De enquête wordt mondeling afgenomen en antwoorden worden door de enquêteur ingevuld.

Postcode: 6 posities	
----------------------	--------

Stad:	
-------	--

Deze enquête gaat over uw beleving van het WK wielrennen in Zuid-Limburg.

1. Heeft u één of meer wedstrijden van dit WK daadwerkelijk bezocht?

- ☐ ja
☐ nee

2. Heeft u één of meer wedstrijden van dit WK op tv gevolgd?

- ☐ ja
☐ nee

3. Heeft u één of meer wedstrijden van dit WK via andere media gevolgd (zoals internet, radio, krant)?

- ☐ ja
☐ nee

Er volgen nu enkele stellingen over de beleving (van de effecten van) dit evenement.

Wilt u bij iedere stelling uw mening aangeven door het invullen van 1 bolletje per stelling?

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Geen mening
4) Ik zal het evenement nog bijzonder lang blijven herinneren.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5) Ik ben diep onder de indruk geraakt van het evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6) Ik ben trots op het feit dat dit evenement in mijn woonplaats heeft plaatsgevonden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7) Ik vind het volkomen terecht dat topsportevenementen naar de regio worden gehaald.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8) Ik heb genoten van dit evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9) Ik ben positief verrast door het evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10) Ik vind het evenement een grote aanwinst voor de regio.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11) Ik ben de stad gedurende het evenement ontvlucht.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12) Ik heb me onveilig gevoeld gedurende het evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13) Ik ben negatief verrast door het evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14) Ik heb me behoorlijk gestoord aan het evenement.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Als u zich behoorlijk heeft gestoord:

15) Kunt u dit toelichten? Waar heeft u zich aan gestoord?

Een groot evenement als het WK wielrennen heeft zowel negatieve als positieve effecten.

16) Hoe acceptabel vindt u de negatieve effecten van dit evenement?

☐ zeer onacceptabel ☐ onacceptabel ☐ neutraal ☐ acceptabel ☐ zeer acceptabel ☐ weet niet / geen mening

17) Wilt u dit toelichten?

18) Hoe belangrijk vindt u de positieve effecten van dit evenement?

☐ zeer onbelangrijk ☐ onbelangrijk ☐ neutraal ☐ belangrijk ☐ zeer belangrijk ☐ weet niet / geen mening

19) Wilt u dit toelichten?

20) Wat voor rapportcijfer geeft u aan dit evenement (0 t/m 10)?

21) Wilt u dit cijfer toelichten?

.....

.....

.....

.....

.....

22) Een ander groot evenement dit jaar in Limburg is de Floriade in Venlo.

Heeft u de Floriade reeds bezocht?

- ☐ ja
☐ nee

23) Indien nee: Bent u nog van plan om de Floriade te bezoeken?

- ☐ ja
☐ nee
☐ weet niet / geen mening

24) Maastricht is één van de kandidaten om Culturele hoofdstad van Europa te worden in 2018.

Staat u achter dit initiatief van Maastricht om Culturele hoofdstad van Europa te worden?

- ☐ ja
☐ nee
☐ weet niet / geen mening

Dan willen we graag nog enkele achtergrondvragen aan u stellen.

25) Bent u een man of een vrouw?

- ☐ Man ☐ Vrouw

26) Wat is uw geboortjaar?

.....

27) Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- ☐ Lager onderwijs ☐ LBO / VMBO ☐ MAVO ☐ MBO ☐ HAVO / VWO ☐ HBO ☐ WO

28) In hoeverre bent u liefhebber van sport?

- ☐ Helemaal niet ☐ Niet ☐ Neutraal ☐ Wel ☐ Helemaal wel

29) In hoeverre bent u liefhebber van de wielersport ?

- ☐ Helemaal niet ☐ Niet ☐ Neutraal ☐ Wel ☐ Helemaal wel

30) In hoeverre heeft u zich persoonlijk betrokken gevoeld met het evenement?

- ☐ Helemaal niet ☐ Niet ☐ Neutraal ☐ Wel ☐ Helemaal wel